

Bevorderen sportdeelname 'arme' kinderen in Den Haag

Bevorderen sportdeelname 'arme' kinderen in Den Haag

Een vergelijking van de aanpak in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam om kinderen uit 'arme' gezinnen te laten deelnemen aan sport.

in opdracht van de gemeente Den Haag

**Niels Reijgersberg
Hugo van der Poel**

*Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 85445
3508 AK Utrecht*

*t 030-7210220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Achtergrond	5
1.2	Beleid kinderen in ‘arme’ gezinnen	6
1.3	Doelstelling en onderzoeksvragen	7
1.4	Afbakening	7
1.5	Leeswijzer	8
2.	Onderzoeksopzet	9
2.1	Deskresearch	9
2.2	Kwalitatief onderzoek	9
3.	Sportstimulering van ‘arme’ kinderen in Den Haag	11
3.1	Beleid en werkwijze	11
3.2	Omvang van de doelgroep	14
3.3	Bereik en achtergrond	14
3.4	Financiën en gemiddelde kosten per kind	18
3.5	Tot slot	20
4.	Sportstimulering van ‘arme’ kinderen in Amsterdam	23
4.1	Beleid en werkwijze	23
4.2	Omvang van de doelgroep	25
4.3	Bereik en achtergrond	25
4.4	Financiën en gemiddelde kosten per kind	27
4.5	Tot slot	31
5.	Sportstimulering van ‘arme’ kinderen in Rotterdam	33
5.1	Beleid en werkwijze	33
5.2	Omvang van de doelgroep	35
5.3	Bereik en achtergrond	35
5.4	Financiën en gemiddelde kosten per kind	37
5.5	Tot slot	38
6.	Conclusie	41
6.1	Beantwoording deelvragen	41
6.2	Conclusies en aanbevelingen	47
	Literatuur	51
	Bijlage I Geïnterviewde en betrokken personen	53
	Bijlage II Extra tabellen en figuren	55

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De gemeente Den Haag vindt het belangrijk dat kinderen uit arme en rijke gezinnen gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Want sportactiviteiten, muziekles of scouting zijn niet alleen leuk om te doen, ze bieden kinderen kansen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Helaas krijgen niet alle kinderen gelijke kansen. Onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) laat zien dat kinderen uit arme gezinnen minder mogelijkheden hebben tot maatschappelijke deelname en daardoor ook minder kansen hebben om hun talenten te ontwikkelen dan andere kinderen (Jehoel-Gijbers, 2009; Vrooman et al., 2007).

In 2011 was ongeveer een op de tien kinderen van 0-17 jaar afkomstig uit een arm gezin.¹ Dat zijn 359.000 kinderen² (Hof et. al, 2012). De maatschappelijke deelname van arme kinderen aan onder andere sport- en muziekactiviteiten is lager dan van niet-arme kinderen.³ In 2010 was bijna de helft van de kinderen afkomstig uit een gezin op bijstandsniveau (Wettelijk Sociaal Minimum) niet maatschappelijk actief. Dit geldt voor een derde van de kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het Wettelijke Sociaal Minimum en voor een op de vijf kinderen uit gezinnen met een inkomen boven de 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (Roest, 2011).

Een zelfde verschil zien we bij het lidmaatschap van een sportclub. In 2008 was 33% van de bijstandskinderen lid van een sportclub, 47% van de kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum en 59% van de kinderen uit gezinnen met een hoger inkomen (Jehoel-Gijsbers, 2009). Bovendien blijkt dat een meerderheid (70%) van de bijstandskinderen nergens aan meedoet vanwege de kosten. Deze financiële drempel om ergens aan deel te nemen is voor de kinderen uit gezinnen met een inkomen boven de 120% van het WSM veel minder vaak (29%) een probleem (Roest, 2011).

Binnen het armoedebeleid in Den Haag zijn jongeren en kinderen belangrijke aandachtspunten. In het kader van het programma 'Kinderen doen mee' zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder kinderen. Om verschillen tussen kinderen uit gezinnen met een laag- en hoog inkomen te verkleinen en kinderen gelijke kansen te bieden heeft Den Haag 23 jaar geleden de Ooievaarspas ingevoerd. Het doel van deze pas is gezinnen met een laag inkomen door middel van kortingen deel te laten nemen aan sportieve, culturele en

¹ Kinderen uit gezinnen met een inkomen onder de niet-veel-maar-toereikend-grens. Deze armoedegrens is door het SCP vastgesteld met behulp van normbedragen van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD), zie voor meer informatie Hof et al., 2009.

² Volgens de lage-inkomensgrens waren er in 2011 371.000 kinderen met kans op armoede (Oten, et. al., 2012). Door vast te stellen of het inkomen onder een gegeven grens ligt, wordt voornamelijk bepaald of het huishouden een zeker risico op armoede loopt.

³ Dit betreft de meest strikte definitie van maatschappelijke deelname. Deze kinderen zitten niet op een sport of zwemles, niet op scouting of Jong Nederland en niet op een... vereniging voor muziek, cultuur of andere activiteiten.

recreatieve activiteiten. Voor gezinnen met kinderen in de leeftijd tot 18 jaar wordt het lidmaatschap van een sportvereniging en de zwemles volledig vergoed. Daarnaast kunnen via de Stichting Leergeld Den Haag benodigde sportattributen worden aangeschaft.

Uit de evaluatie van het programma 'Kinderen Doen Mee' blijkt dat scholen, kinderen en ouders over het algemeen tevreden zijn over de uitvoering van de regeling. Daarnaast is zowel de sportdeelname van kinderen en jongeren als hun deelname aan culturele activiteiten in de periode 2008-2009 gestegen (Evaluatie van het Haagse 'Kinderen doen mee' programma).

Gemeenten hebben doorgaans hun eigen werkwijze om de maatschappelijke participatie van jongeren uit gezinnen met een laag inkomen te stimuleren. De volgende paragraaf gaat verder in op het (landelijk) beleid gericht op kinderen en jongeren uit 'arme' gezinnen.

1.2 Beleid kinderen in 'arme' gezinnen

Mede door de Europese Commissie die het thema armoede en kinderen hoog op de agenda heeft staan, kwam er in 2007 meer politieke aandacht voor de problematiek van kinderen en jongeren uit arme gezinnen. De Europese Raad heeft de armoedebestrijding bij kinderen zelfs bovenaan de lijst met speerpunten gezet. Tot die tijd was de bestrijding van kinderarmoede op zichzelf nog geen bestaand beleidsterrein. Ook in het algemene armoedebeleid was er tot 2006 weinig aandacht voor armoede onder kinderen (Nederland et al. 2007).

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid schrijft in 2007 in een brief aan de Tweede Kamer dat kinderen uit arme gezinnen dezelfde kansen moeten hebben in de samenleving als kinderen uit rijke gezinnen (SZW, 2007). Het kabinet stelt in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro ter beschikking aan gemeenten met als doel meer kinderen uit arme gezinnen aan sport, cultuur of andere vrijetijdsactiviteiten te kunnen laten meedoen. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt in het convenant 'Kinderen doen mee!'.

Gemeenten zijn vrij in de wijze waarop deze extra middelen worden ingezet. Het NISB en het Cultuurnetwerk maakten een inventarisatie van de methoden die gemeenten hanteren (NISB/Cultuurnetwerk 2010). Deze is onder te verdelen naar vijf hoofdlijnen:

- inzetten van een stadspas;
- opstarten of ondersteunen van een Jeugdsport- en/of Jeugdcultuurfonds;
- samenwerken met Stichting Leergeld;
- instellen van gemeentelijke fondsen of regelingen voor cultuur en sport;
- uitvoeren van algemene gemeentelijke regelingen voor minima.

Om de maatschappelijke deelname van jongeren en kinderen aan culturele of sportactiviteiten te stimuleren werkt de gemeente Den Haag met een stadspas en heeft daarbij samenwerking gezocht met de Stichting Leergeld Den Haag. In Amsterdam en Rotterdam wordt gewerkt via een algemene regeling voor minima en wordt samengewerkt met het gemeentelijke Jeugdsportfonds om de deelname aan verenigingssport voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 te stimuleren. Het Jeugdsportfonds is een landelijke organisatie die bestaat uit 32 lokale en provinciale Jeugdsportfondsen. Het Jeugdsportfonds levert een financiële bijdrage aan sportuitrusting en contributie en geeft jongeren en kinderen uit gezinnen met een laag inkomen de kans om te sporten en zich maatschappelijk te ontwikkelen.

De gemeente Den Haag wil de werkwijze om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen aan (verenigings)sport te laten deelnemen vergelijken met de aanpak van Rotterdam en Amsterdam via het Jeugdsportfonds.

1.3 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is de gemeenten Den Haag, Rotterdam en Amsterdam te vergelijken in hun werkwijze om jongeren tot 18 jaar uit gezinnen met een laag inkomen te laten deelnemen aan sport en in het bijzonder via een lidmaatschap bij een sportvereniging. De gemeente Den Haag werkt via een stadspas en in Amsterdam en Rotterdam wordt gewerkt middels de methode van Jeugdsportfonds. De uitkomsten van dit onderzoek dragen bij aan een onderbouwde afweging van de gemeente voor een van beide methoden om het sporten door jongeren uit arme huishouden te bevorderen.

Dit onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

Hoe verhoudt de gemeentelijke aanpak van Den Haag via de Ooievaarspas zich tot de aanpak van Amsterdam en Rotterdam via het Jeugdsportfonds om sportlidmaatschap van jongeren tot 18 jaar uit gezinnen met een laag inkomen te bevorderen en wat zijn de succes- en faalfactoren?

1. Hoeveel kinderen en jongeren behoren in de gemeenten Den Haag, Amsterdam en Rotterdam tot de doelgroep?
2. Hoe vindt de werving en controle op de regeling plaats in de verschillende gemeenten?
3. Wat is het bereik van de regelingen (aantal lidmaatschappen, geslacht, leeftijd, etniciteit en type sport) in de gemeenten Den Haag, Amsterdam en Rotterdam?
4. Hoe wordt de financiering geregeld en wat zijn de kosten per kind in de drie gemeenten?

1.4 Afbakening

Deze vergelijking heeft betrekking op de werkwijze van de gemeenten Den Haag, Amsterdam en Rotterdam om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen financieel te ondersteunen, zodat zij aan sport en verenigingssport in het bijzonder kunnen deelnemen. Er is specifiek aandacht voor verenigingssport, omdat het Jeugdsportfonds het lidmaatschap van een sportvereniging voor kinderen in 'arme' gezinnen vergoedt. Amsterdam en Rotterdam werken volgens de methode van het Jeugdsportfonds.

Om een zuivere vergelijking tussen de werkwijzen van de gemeenten Den Haag, Amsterdam en Rotterdam mogelijk te maken, zijn eveneens de algemene gemeentelijke regelingen voor minima, die ten doel hebben om de maatschappelijke deelname van jongeren te stimuleren, beschreven.

1.5 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat op de gehanteerde onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3, 4 en 5 geven antwoord op deelvragen 1 tot en met 4 voor respectievelijk Den Haag, Amsterdam en Rotterdam. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de resultaten voor de verschillende steden met elkaar vergeleken.

2. Onderzoeksopzet

De aanpak van het onderzoek gebeurt middels deskresearch en aanvullend kwalitatief onderzoek. Onderstaand schema laat zien welke methode we voor de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben gebruikt.

Tabel 2.1 Overzicht van de onderzoeksopzet per deelvraag

Methoden	Deelvraag
Deskresearch	
- Secundaire bronnen: Armoede Monitor Den Haag, Amsterdam, Rotterdam. Armoedesignalement 2012, Monitoring SCP beleid 'Kinderen doen mee', Stedenestafette Verwey-Jonker	1, 2
- Bestuderen beschikbare documenten over gemeentelijke regelingen o.a. Ooievaarspas, het Jeugdsportfonds, Stichting Leergeld Den Haag en de scholierenvergoeding Amsterdam .	1, 2
- Analyseren databestanden van Jeugdsportfonds Amsterdam en Rotterdam. Analyse bestanden Ooievaarspas Den Haag en Stichting leergeld Den Haag.	3
Kwalitatief onderzoek: interviews (Den Haag, Amsterdam en Rotterdam)	
- Bespreken resultaten deskresearch en openstaande vragen oplossen Medewerker gemeente Den Haag en Stichting Leergeld Den Haag Medewerker gemeente Amsterdam en Jeugdsportfond Amsterdam Medewerker Jeugdsportfonds Rotterdam en Stichting Leergeld Rotterdam	1,2,3
- Inzage in financiering en opbouw budgetten	4

2.1 Deskresearch

De belangrijkste documenten zijn via de gemeenten Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Jeugdsportfonds Nederland verkregen. Daarnaast is op internet gezocht naar aanvullende onderzoeken en rapporten op het gebied van armoedebestrijding onder kinderen.

2.2 Kwalitatief onderzoek

Een conceptrapportage is voorgelegd aan de gemeente Den Haag, Jeugdsportfonds Amsterdam en Jeugdsportfonds Nederland. Daarover is met de betrokken partijen gesproken en zijn aanpassingen en verbeteringen in de rapportage doorgevoerd. Daarnaast hebben er interviews plaatsgevonden met de Stichting Leergeld Den Haag en de Stichting Leergeld Rotterdam. Een overzicht van de betrokken personen is te vinden in bijlage I. De belangrijkste resultaten uit de gesprekken zijn vervolgens in de rapportage verwerkt.

3. Sportstimulering van 'arme' kinderen in Den Haag

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de gemeente Den Haag om jongeren en kinderen aan (verenigings)sport te laten deelnemen. We bekijken eerst welke regelingen er zijn en voor welke doelgroep deze gelden. Vervolgens beschrijven we hoe de toeleiding en controle op regeling(en) is georganiseerd. In paragraaf 3.2 bekijken we de omvang van de doelgroep en het bereik. Tot slot worden in paragraaf 3.3 de kosten en gemiddelde kosten per kind berekend. Het hoofdstuk sluit af met een opsomming van de belangrijkste bevindingen per deelvraag.

3.1 Beleid en werkwijze

Gezinnen met een laag inkomen kunnen in Den Haag gebruik maken van een aantal regelingen. In dit onderzoek richten wij ons hoofdzakelijk op de regelingen die direct inspelen op het bevorderen van de sportdeelname van kinderen en jongeren. In het bijzonder kijken we naar regelingen die een lidmaatschap bij een sportvereniging stimuleren.

De regelingen van de gemeente Den Haag om de sportdeelname van kinderen te stimuleren zijn gericht op kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM). Kinderen tot 18 jaar uit 'arme' gezinnen kunnen via de Ooievaarspas lid worden van een sportvereniging. Daarnaast kunnen via Stichting Leergeld Den Haag de benodigde sportattributen worden verkregen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de regelingen op basis van de bijbehorende inkomensgrens en de maximale vergoeding.

Tabel 3. 1 Overzicht regelingen, doelgroep en maximale vergoeding van de gemeente Den Haag

Regeling	Via	Doelgroep	Vergoeding
Gratis lidmaatschap sportvereniging	Ooievaarspas	Kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM	Per jaar maximaal € 300,- voor een sportlidmaatschap per kind
Vergoeding van sportattributen	Stichting Leergeld Den Haag	Kinderen tussen 4 – 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM	Een maximale vergoeding van € 150,- in het eerste jaar en maximaal € 100,- voor een vervolgaanvraag

Bron: Armoedemonitor Den Haag 2012 en website Stichting Leergeld Den Haag

Naast deze regelingen zijn er in Den Haag nog twee algemene regelingen die indirect inspelen op de maatschappelijke deelname van kinderen. Ouders van kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum kunnen een jaarlijkse tegemoetkoming in schoolkosten krijgen.⁴ In 2011 hebben 8.890 huishoudens van deze regeling gebruik gemaakt.

⁴ Ouders met een inkomen tot 110% van het WSM ontvangen € 50,- per kind op de basisschool, € 150,- per kind op het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en € 300,- voor een eenmalig brugklasstartpakket. Ouders met een inkomen tot 130% van het WSM ontvangen een afgeleide van deze bedragen

Op een totaal van 12.739 huishoudens met kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar is dit een bereik van 70% (Zijlema, et. al., 2012). Verder ontvangen ook de scholen via de regeling ‘Kinderen Doen Mee’ een subsidiebedrag⁵ voor het ondervangen van de ouderbijdrage voor kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum.

De gemeente Den Haag kent ook de Stichting Sociale Samenwerkende Fondsen (SSSF) die ondersteuning verleent aan inwoners die vanwege een noodsituatie geen beroep kunnen doen op wettelijke voorzieningen. Alleen professionele hulp- en dienstverleners kunnen een aanvraag indienen. Het SSSF beheert ook een Talentenfonds voor kinderen tot 18 jaar die vanwege financiële omstandigheden worden belemmerd in hun ontwikkeling op het terrein van sport, kunst, cultuur of wetenschap. Voor dit fonds kunnen ouders wel zelf een aanvraag indienen.

Lidmaatschap sportvereniging via de Ooievaarspas

Via de Ooievaarspas kunnen kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM lid worden van een sportvereniging en een culturele vereniging. Daarnaast kunnen zwemlessen voor het ABC-diploma volledig worden vergoed.

Kinderen en ouders kunnen een aanvraag voor een gratis lidmaatschap zelf regelen. Het kind moet dan wel in het bezit zijn van een Ooievaarspas. Alleen kinderen met een Ooievaarspas hebben recht op een vergoeding voor een sport- en/of cultuurlidmaatschap bij een vereniging. Op de website van de Ooievaarspas is te zien welke verenigingen in Den Haag deelnemen aan de regeling. Wanneer een kind lid wordt, moeten zij bij de vereniging aangeven dat zij in aanmerking komen voor een gratis lidmaatschap.

Sinds 2011 is de gemeente Den Haag overgegaan op een ‘slimme pas’. Met de invoering van dit nieuwe systeem moeten sportverenigingen per kwartaal de Ooievaarspas scannen waardoor het sportlidmaatschap automatisch wordt overgemaakt naar de vereniging. Doordat verenigingen vier keer per jaar de pas moeten scannen, ontstaat er zicht op blijvende sportdeelname van het kind.

Ook intermediairs, zoals jeugdsportcoördinatoren, schoolsportcoördinatoren, buurtsportcoaches, Centra voor Jeugd en Gezin en leerkrachten in het onderwijs helpen kinderen bij de aanvraag van een Ooievaarspas. Niet alle ouders vragen een pas aan, omdat ze er een kleine vergoeding voor moeten betalen en/of niet goed op de hoogte zijn van de voordelen. Kinderen kunnen kosteloos een pas aanvragen zonder dat hun ouders een pas bezitten. Volgens de gemeente zijn de intermediairs veelal goed op de hoogte van de mogelijkheden om deelname van kinderen in arme gezinnen te stimuleren via de Ooievaarspas. Zij ondersteunen ouders en kinderen bij de aanvraag van een Ooievaarspas.

Aanvrager(s): ouders (kinderen al dan niet met hulp van een intermediair)

Controle: Vier keer per jaar scannen sportverenigingen de Ooievaarspas van een kind

Financiering: sportverenigingen ontvangen de contributie van de gemeente

⁵ In het basisonderwijs € 50,- en € 125,- in het voortgezet onderwijs

Sportattributen via de Stichting Leergeld Den Haag

Stichting Leergeld Den Haag ondersteunt kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum die aan verenigingssport of zwemles willen deelnemen door de aanschaf van benodigde sportmaterialen te vergoeden. Ouders kunnen een aanvraag voor een vergoeding zelf indienen. Verenigingen dienen dan wel aangesloten te zijn bij de regeling 'Kinderen Doen Mee 2012-2013'. Daarnaast moet worden aangetoond dat de kinderen over een Ooievaarspas beschikken en daadwerkelijk lid zijn van een sportvereniging.

Stichting Leergeld Den Haag heeft afspraken gemaakt met sportverenigingen en leveranciers over de benodigde materialen. Kinderen die bijvoorbeeld lid willen worden van een voetbalclub gaan voor hun schoenen, en clubkleding naar een lokale sportwinkel. Met een speciale voucher kunnen de kinderen bij deze leverancier de voor hun noodzakelijke sportartikelen ophalen. De sportwinkel dient vervolgens een factuur in bij Stichting Leergeld Den Haag. Het voordeel van deze werkwijze is dat ouders de sportschoenen en andere benodigdheden niet zelf hoeven voor te schieten. Bovendien wordt door de afspraken tussen Stichting Leergeld Den Haag, de sportverenigingen en de leveranciers toegezien dat ook daadwerkelijk de juiste sportmaterialen worden aangeschaft.

Hoewel de ouders een aanvraag bij Stichting Leergeld zelf moeten indienen, komen veel verzoeken voor sportmaterialen binnen op advies van de sportverenigingen. Door de samenwerking tussen Stichting Leergeld Den Haag en sportverenigingen kennen de meeste sportverenigingen de mogelijkheid om sportmaterialen via Stichting Leergeld Den Haag aan te schaffen. Volgens Stichting Leergeld Den Haag komt het regelmatig voor dat kinderen die via de Ooievaarspas sporten door de sportvereniging worden geholpen bij hun aanvraag voor sportmaterialen. Andersom heeft Stichting Leergeld Den Haag ook veel contacten met gezinnen in de laagste inkomensgroepen, waarbij toeleiding naar deelname en sport en cultuur een logisch gevolg is.

Stichting Leergeld Den Haag zet zich niet alleen in voor de deelname van 'arme' kinderen aan sport, maar is op een veel breder terrein actief. Het is een organisatie die de armoede bij kinderen op diverse fronten aanpakt. Om de kansen van deze kinderen te verbeteren, zijn er in 2011 ook 2070 computers geleverd of gerepareerd en zijn er 811 fietsen verstrekt. Met behulp van een fiets kunnen kinderen naar school of de sportclub en een computer kan kinderen ondersteunen bij schoolwerk. Daarnaast voert Stichting Leergeld Den Haag ook huisbezoeken uit. Tevens wordt aandacht besteed aan voorlichting van verenigingen, scholen en leveranciers.

Om al dit werk te kunnen doen, waren er in 2011 34 medewerkers (22,2 fte) in dienst, waarvan bijna de helft stagiaires en vrijwilligers. Stichting Leergeld Den Haag is een erkend leerwerkbedrijf en biedt stageplaatsen aan diverse studenten van het ROC Mondriaan in Den Haag. Volgens opgave van Stichting Leergeld Den Haag bedraagt de verhouding van betaald en onbetaald personeel in 2011 ongeveer 1:3.

Aanvrager(s): ouders

Controle: Ooievaarspas en voucher sportmaterialen

Financiering: leveranciers dienen een factuur in bij de Stichting Leergeld Den Haag

3.2 Omvang van de doelgroep

De regelingen van de gemeente Den Haag om de sportdeelname van kinderen te stimuleren is gericht op huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In 2011 waren dat 55.046 huishoudens. Dat is 22% van de totale huishoudpopulatie in Den Haag (Zijlema et al., 2012). Van de 104.102 kinderen tot 18 jaar die Den Haag telt, wonen 27.187 kinderen in een gezin met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum. Dat is 26% van het totaal aantal kinderen in Den Haag.

Tabel 3.2 Overzicht huishoudens en kinderen in 2011 behorend tot doelgroep in Den Haag (aantallen en procenten)

Doelgroep	Aantal	Percentage
Huishoudens tot 110% WSM	43.782	17%
Huishoudens tot 130% WSM	55.046	22%
Totaal huishoudens	255.912	100%
Kinderen tot 18 jaar in gezinnen tot 110% WSM	22.296	21%
Kinderen tot 18 jaar in gezinnen tot 130% WSM	27.187	26%
Totaal kinderen tot 18 jaar	104.102	100%

Bron: Armoedemonitor Den Haag 2012 en gemeente Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

3.3 Bereik en achtergrond

Zoals beschreven zijn er in Den Haag twee regelingen die direct inspelen op het bevorderen van sportdeelname onder kinderen uit arme gezinnen, zie tabel 3.1. Van beide regelingen wordt in deze paragraaf het bereik en de achtergrond beschreven. Omdat de vergoeding voor culturele activiteiten en zwemles ook bij de Ooievaarspas is ondergebracht, worden deze verstrekkingen voor Den Haag ook meegenomen. We maken onderscheid in het lidmaatschap van een sport- of cultuurvereniging (dans, ballet, muziek en toneel) en de deelname aan zwemlessen. Voor de vergelijkbaarheid met Amsterdam en Rotterdam, waar wordt gewerkt via de methode van Jeugdsportfonds, richten wij ons zoveel mogelijk op de verstrekkingen van sportlidmaatschappen en sportmaterialen

Lidmaatschap sportverenigingen via de Ooievaarspas

In het seizoen 2011/2012 zijn via de Ooievaarspas in totaal 8.401 vergoedingen voor sport, cultuur en zwemles verstrekt aan kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM. Daarvan zijn 4.579 vergoedingen voor sportlidmaatschappen en 2.850 vergoedingen voor zwemlessen verstrekt. Het aandeel vergoedingen voor sportlidmaatschappen (55%) en zwemlessen (34%) is aanzienlijk hoger dan het aantal vergoedingen dat voor cultuurdeelname (12%) is verstrekt, zie tabel 3.3.

Tabel 3.3 Verstrekkingen via de Ooievaarspas in seizoen 2011/2012 (aantallen en procenten)

	2011/2012	
	Aantal	%
Lidmaatschap sportvereniging	4.579	55
Lidmaatschap cultuurvereniging	972	12
Zwemles vergoeding	2.850	34
Totaal vergoeding*	8.401	100

Bron: Gemeente Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Kinderen kunnen via de Ooievaarspas een lidmaatschap voor sport en cultuur hebben. Daarnaast kunnen ook zwemlessen worden vergoed. Het totaal aantal vergoedingen in het seizoen 2011/2012 is niet gelijk aan het totaal aantal kinderen. In totaal hebben 5.615 kinderen van de regeling gebruik gemaakt.⁶ Er is geen grens gesteld aan het maximum aantal kinderen dat via de Ooievaarspas lid kan worden van een sportvereniging. Alle kinderen die behoren tot de doelgroep hebben er recht op.

De doelgroep voor de Ooievaarspas bestaat uit alle huishoudens met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum. Het totaal aantal kinderen in deze huishoudens is 27.187, zie tabel 3.2. Dat betekent een bereik voor sport (deelname aan verenigingssport en zwemles) via de Ooievaarspas van 21% en een bereik van 17% voor alleen deelname aan verenigingssport.⁷

De meeste lidmaatschapsvergoedingen via de Ooievaarspas zijn voor deelname aan vecht- en krachtsporten (42%) gevolgd door voetbal (33%), zie tabel 3.4. Driekwart van de vergoedingen is ten behoeve van deze sporten samen. Tabel b2.2 in bijlage II geeft een overzicht van de verschillende vecht- en krachtsporten waar een lidmaatschap voor is aangevraagd. Opvallend is het grote aandeel van lidmaatschapsvergoedingen voor taekwondo (18%) en verdedigingssport (9%).

Tabel 3.4 Overzicht van de meeste vergoede sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas in 2012 (aantallen en procenten)

	Aantal	%
Vecht- en krachtsport	1987	42%
Voetbal	1567	33%
Aerobics	154	3%
Tennis	90	2%
Basketbal	85	2%

Bron: Gemeente Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

⁶ Op basis van het unieke pasnummer is het totaal aantal kinderen vastgesteld.

⁷ Het totaal aantal verstrekkingen van sportlidmaatschappen en zwemlessen gedeeld door het aantal kinderen tot 18 jaar uit gezinnen (met een inkomen) tot 130% van het WSM.

Vergoeding Sportattributen via de Stichting Leergeld Den Haag

Stichting Leergeld Den Haag vergoedt de sportschoenen en andere materialen die kinderen nodig hebben om een sport te beoefenen of aan zwemles mee te doen. Ook de benodigdheden voor deelname aan culturele activiteiten kunnen via Stichting Leergeld Den Haag worden verkregen.

In 2012 zijn er in totaal aan 3.995 kinderen materialen verstrekt voor de deelname aan sport, cultuur of zwemles. Het aandeel verstrekkingen voor sportattributen (83%) en zwemles (12%) is veel groter dan het aantal verstrekkingen voor cultuur (6%), zie tabel 3.5. Deze verdeling komt enigszins overeen met de verstrekking van lidmaatschappen voor sport en/of cultuur en deelname aan zwemlessen via de Ooievaarspas, zie tabel 3.3.

Tabel 3.5 Overzicht verstrekkingen attributen voor sport, cultuur en zwemles via Stichting Leergeld Den Haag in 2012 (aantallen en procenten)

	2012	
	Aantal	%
Attributen sport	3.298	83
Attributen cultuur	218	6
Attributen zwemles	476	12
Totaal vergoedingen attributen	3.995	100

Bron: Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Op basis het aantal kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM is het bereik van Stichting Leergeld Den Haag in 2012 voor sport 15% (materialen voor zwemles en sport bij sportverenigingen). Het bereik van de verstrekkingen van attributen voor deelname bij een sportvereniging is 13%.

Volgens cijfers van Stichting Leergeld Den Haag worden de kinderen in gezinnen met de laagste inkomens het meest bereikt. Ongeveer 90% van de kinderen wordt bereikt in de inkomensgroep tot 110% van het WSM. Dat zijn in 2012 3.100 kinderen die attributen voor sport ontvangen. Het bereik van Stichting Leergeld Den Haag voor het verstrekken van materialen voor deelname aan verenigingssport onder kinderen in gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM is 14%.

Een minimaal aantal van 3.100 kinderen dat via de Ooievaarspas lid is van een sportvereniging, zou een goede schatting kunnen zijn van de ondergrens van het bereik van deze regeling onder de inkomensgroep tot 110% van het WSM. Waarschijnlijk hebben de meeste kinderen die een vergoeding voor sportmaterialen ontvangen ook een sportlidmaatschap via de Ooievaarspas. Dat betekent dat minimaal 67% van de sportlidmaatschappen wordt verstrekt aan kinderen uit de laagste inkomensgroep.⁸ Met mogelijk een maximale bovengrens van 90% voor het verstrekken

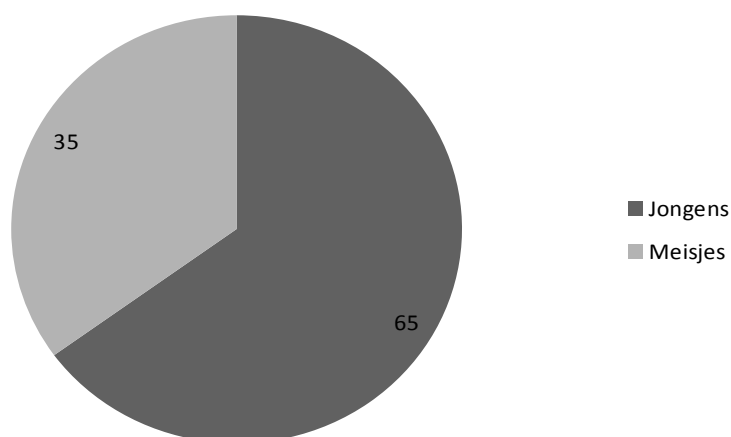
⁸ Het minimum aantal kinderen in de laagste inkomensgroep dat via de Ooievaarspas een sportlidmaatschap heeft (3.100) gedeeld door het totaal aantal sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas (4.579)

van sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas wanneer we uitgaan van een vergelijkbaar bereik als Stichting Leergeld Den Haag.

De regeling wordt het meest gebruikt door kinderen van 12 jaar, voor meer informatie over de leeftijdsverdeling zie bijlage II figuur b2.1. Het aandeel jongens (65%) dat van deze regeling gebruikt maakt, is aanzienlijk groter dan het aandeel meisjes (35%), zie figuur 3.1.

Figuur 3.1 Aantal verstrekkingen van Stichting Leergeld Den Haag in 2012 verdeeld tussen jongens en meisjes (procenten)

Bron: Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

Verreweg de meeste vergoedingen voor sportattributen zijn verstrekt voor deelname aan vechten en krachtsporten (47%) gevolgd door voetbal (41%), zie tabel 3.6. Ook hier is het aantal verstrekkingen voor taekwondo opvallend hoog (n=907), zie bijlage II tabel b2.2. Meer dan de helft van de verstrekking onder jongens was ten behoeve van deelname aan voetbal. Materialen voor vecht- en krachtsporten worden onder meisjes (67%) naar verhouding vaker verstrekt dan onder jongens (40%). Ook sportmaterialen voor tennis worden onder meisjes relatief vaak verstrekt (12%).

Tabel 3.6 Overzicht sportactiviteiten in 2012 waar de meeste attributen voor zijn verstrekt naar jongens en meisjes (aantallen en procenten)

	Jongens		Meisjes		Totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Vecht- en krachtsport	945	40	594	67	1.555	47
Voetbal	1.291	54	52	6	1.358	41
Tennis	54	2	107	12	161	5
Gymnastiek en turnen	14	1	60	7	74	2
Basketbal	39	2	13	1	53	2

Bron: Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

De totale verdeling van verstrekkingen voor sportattributen (sport, cultuur en zwemles) komt overeen met de verdeling van sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas, zie tabel 3.3. Aangezien de totale verdelingen vergelijkbaar zijn, zou dit ook een indicatie kunnen zijn voor de verdeling van jongens en meisjes via de Ooievaarspas.

3.4 Financiën en gemiddelde kosten per kind

Deze paragraaf beschrijft de totale besteding en de gemiddelde kosten per kind voor deelname aan sport. De vergoeding voor sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas en de verstrekkingen van sportattributen worden afzonderlijk beschreven. Daarnaast gaan we in op de financiën en bestedingen van Stichting Leergeld Den Haag.

De gemeente Den Haag heeft de gemiddelde kosten per kind voor een sport berekend op € 128,70 en de gemiddelde kosten voor de deelname aan cultuur op € 132,30.⁹ De totale uitgaven aan sport (contributie sportvereniging en zwemles) voor het seizoen 2011/2012, komen daarmee op € 956.112,-. De totale uitgaven voor de contributie van sportverenigingen zijn € 589.317,- (zie tabel 3.7).

Tabel 3.7 Overzicht van de gemiddelde kosten voor lidmaatschapsvergoeding via de Ooievaarspas

	2011/2012
Aantal vergoedingen voor sportlidmaatschappen	4.579
Totaal bedrag aan sportlidmaatschappen	€ 589.317,-
Gemiddeld bedrag per kind voor sportlidmaatschap	€ 128,70
Aantal vergoedingen voor zwemlessen	2.850
Totaal bedrag aan zwemlessen	€ 366.795,-
Gemiddeld bedrag per kind voor zwemlessen	€ 128,70
Aantal vergoedingen lidmaatschap cultuur	972
Totaal bedrag aan cultuurlidmaatschappen	€ 128.596,-
Gemiddeld bedrag per kind voor cultuurlidmaatschap	€ 132,30

Bron: Gemeente Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

De totale uitgaven van Stichting Leergeld Den Haag aan materialen voor deelname aan verenigingssport en zwemles bedragen € 416.036,-. De uitgaven van de Stichting Leergeld Den Haag voor materialen om aan verenigingssport deel te nemen komen op € 374.982,-. De gemiddelde uitgaven per kind van de Stichting Leergeld Den Haag voor de vergoeding van sportmaterialen zijn € 114,-. Tabel 3.8 geeft meer informatie over de bestedingen aan materialen voor cultuur en zwemles.

⁹ Deze gemiddelden bedragen zijn gebaseerd op de uitgaven aan sport en cultuur in het seizoen 2009/2010 en zijn ten behoeve van dit onderzoek beschikbaar gesteld.

Tabel 3.8 Overzicht van de gemiddelde kosten voor vergoedingen van materialen via de Stichting Leergeld Den Haag

	2012
Aantal vergoedingen voor sportmateriaal	3.298
Totaal bedrag aan sportmateriaal	€ 374.982,-
Gemiddeld bedrag per kind aan sportmateriaal	€ 114,-
Aantal vergoedingen voor materiaal cultuur	218
Totaal bedrag aan materiaal cultuur	€ 24.114,-
Gemiddeld bedrag per kind aan materiaal cultuur	€ 111,-
Aantal vergoedingen voor materiaal zwemles	476
Totaal bedrag aan materiaal zwemles	€ 41.054,-
Gemiddeld bedrag per kind aan materiaal zwemles	€ 86,-

Bron: Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

De uitgaven in Den Haag om 'arme' kinderen aan verenigingssport deel te laten nemen schatten wij op € 964.299,-. De totale uitgaven voor deelname aan zwemlessen bedragen € 407.849,-. Daarmee komt de totale uitgave van Den Haag om kinderen in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM aan sport deel te laten nemen uit op € 1.372.138,-.

Financiën Stichting Leergeld Den Haag

Middels fondsenwerving en gezamenlijke acties wordt 19% van de baten van de Stichting Leergeld Den Haag bij elkaar gebracht. De rest wordt bijgedragen door de gemeente Den Haag (81%), zie tabel 3.9.

Tabel 3.9 Samenvoegingen staat van Baten en Lasten over 2012 van de Stichting Leergeld Den Haag

Baten	Bedrag
Baten uit eigen fondsenwerving	€ 118.016,-
Baten uit rente	€ 9.067,-
Baten uit gezamenlijke acties	€ 98.496,-
Baten uit acties van derden	€ 0,-
Subsidies van overheden	€ 989.566,-
Baten uit beleggingen	€ 0,-
Som der baten	€ 1.215.145,-
Lasten	
Besteed aan doelstellingen	€ 767.223,-
Kosten werving baten	€ 1.321,-
Algemene kosten beheer en administratie	€ 440.321,-
Som der lasten	€ 1.208.865,-
Resultaat	€ 6.280,-

Bron: Stichting Leergeld Den Haag.

De Stichting Leergeld Den Haag besteedt 63% van de lasten direct aan het bereiken van haar doelstellingen. De totale uitgaven voor sportmaterialen (€ 374.982,-) bedragen 48% van het totale bedrag (€ 767.223,-). De kosten voor beheer en administratie (huisvesting, kantoor en personeel) bedragen 36% van de totale lasten. Het budget voor werving bedraagt slechts € 1.321,-.

Deze percentages zijn niet volledig toe te schrijven aan het verstrekken van sportmaterialen. Zoals in paragraaf 3.1 is beschreven, is Stichting Leergeld Den Haag een organisatie die de situatie van kinderen in armoede op diverse fronten aanpakt. Er worden ook computers, en fietsen verstrekt. Daarnaast is de Stichting Leergeld Den Haag een leerwerkbedrijf voor mbo-studenten.

3.5 Tot slot

In deze paragraaf worden de belangrijkste aspecten uit dit hoofdstuk per deelvraag weergegeven. Voor de vergelijking met Amsterdam en Rotterdam wordt de deelname aan sport via een sportvereniging beschreven. Zwemlessen en cultuurdeelname zijn in deze afsluitende paragraaf niet opgenomen.

Deelvraag 1

- Kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum kunnen in Den Haag gebruik maken van verschillende regelingen om maatschappelijk mee te doen.
- Er zijn in Den Haag 27.187 kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM. Dat is 26% van het totaal aantal kinderen in Den Haag.

Deelvraag 2

- Ouders van ‘arme’ kinderen kunnen zelf een beroep doen op de regelingen indien zij in het bezit zijn van een Ooievaarspas. Daarnaast zijn ook jeugdsportcoördinatoren, schoolsportcoördinatoren, buurtsportcoaches, leerkrachten en Centra voor Jeugd en Gezin goed op de hoogte van deze regeling en kunnen helpen bij de aanvraag van een Ooievaarspas voor kinderen.
- De aanvraag voor sportmaterialen via Stichting Leergeld Den Haag kunnen ouders zelf indienen. Stichting Leergeld heeft zelf ook veel contact met arme gezinnen. Hulp bij de toeleiding naar sport en cultuur is daaruit een logisch gevolg. Daarnaast worden ouders ook regelmatig door sportvereniging gewezen op de mogelijkheden van Stichting Leergeld Den Haag.
- Er is toezicht op de daadwerkelijke sportdeelname bij verenigingen doordat de Ooievaarspas per kwartaal gescand moet worden door de sportvereniging.
- Er is een goed toezicht op de bestedingen van sportmaterialen door de afspraken tussen Stichting Leergeld Den Haag en de verenigingen en leveranciers.
- Het sportlidmaatschap of de bedragen voor sportmaterialen hoeven ouders niet voor te schieten. Leveranciers (sportwinkels) of sportverenigingen dienen een declaratie in bij Stichting Leergeld Den Haag gerelateerd aan het afgesproken sportpakket.

Deelvraag 3

- De gemeente Den Haag heeft in het seizoen 2011/2012 in totaal 8.401 vergoedingen voor sport, cultuur en zwemlessen verstrekt. De meerderheid daarvan betrof een vergoeding voor deelname aan verenigingssport (55%). Stichting Leergeld Den Haag heeft 3.995 vergoedingen voor materialen voor sport en cultuur vergoed waarvan 83% voor sport.
- Het totale bereik van de Ooievaarspas voor deelname aan sport (sportlidmaatschap en zwemles) is 21% onder kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM. Het bereik van de Ooievaarspas voor deelname aan verenigingssport is 17%.
- Het bereik van Stichting Leergeld Den Haag in 2012 voor deelname aan verenigingssport en zwemles is 15% onder kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM. Het bereik van verstrekkingen voor deelname aan verenigingssport is 13%.
- Ongeveer 90% van de verstrekking van sportmaterialen is aan kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM. Dit zijn 3.100 verstrekkingen voor materialen voor deelname aan verenigingssport. Er van uitgaande dat deze kinderen ook allemaal een sportlidmaatschap via de Ooievaarspas hebben, wordt minimaal 67% van de sportlidmaatschappen verstrekt aan kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM.
- Veruit de meeste verstrekkingen voor sportlidmaatschappen en attributen zijn gedaan voor deelname aan vecht- en krachtsporten en voetbal.
- Jongens maken vaker (65%) gebruik van de regeling van Stichting Leergeld Den Haag dan meisjes (35%).

Deelvraag 4

- De gemiddelde uitgaven per kind voor een sportlidmaatschap zijn € 128,70. De gemiddelde uitgaven voor materialen om aan verenigingssport deel te nemen zijn € 114,-.
- De totale geschatte uitgaven voor deelname van 'arme' kinderen aan verenigingssport zijn € 964.299,- waarvan het overgrote deel door de gemeente Den Haag wordt gefinancierd.
- 63% van de lasten van Stichting Leergeld Den Haag wordt besteed aan het bereiken van doelstellingen. De kosten voor beheer en administratie van Stichting Leergeld Den Haag is 36% van de totale lasten.
- Het grootste deel van de baten wordt opgebracht door de gemeente Den Haag (81%). 19% wordt opgebracht uit eigen fondsenwerving of acties.

4. Sportstimulering van 'arme' kinderen in Amsterdam

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de gemeente Amsterdam om jongeren en kinderen aan (verenigings)sport te laten deelnemen. We beschrijven in paragraaf 4.1 welke regelingen er zijn en voor welke doelgroep deze gelden. Vervolgens zetten we uiteen hoe de toeleiding en controle op regeling(en) is georganiseerd. In paragraaf 4.2 bekijken we de omvang van de doelgroep en het bereik. Tot slot worden in paragraaf 4.3 de kosten en gemiddelde kosten per kind berekend. Het hoofdstuk sluit af met een opsomming van de belangrijkste bevindingen per deelvraag.

4.1 Beleid en werkwijze

Het beleid in Amsterdam om kinderen aan maatschappelijke sportactiviteiten te laten deelnemen is gericht op kinderen tot 18 jaar uit huishoudens met een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum. De regelingen die bij deze vergelijking worden betrokken, zijn de Scholierenvergoeding en het Jeugdsportfonds Amsterdam. Een Stichting Leergeld Amsterdam is in oprichting, maar welke mogelijkheden daar liggen is (nog) niet bekend.

Tabel 4.1 Overzicht regelingen, doelgroep en vergoeding van de gemeente Amsterdam

Regeling	Via	Doelgroep kinderen	Vergoeding
Vergoeden van een deel van de kosten voor school-, sport-, of cultuurdeelname	Scholierenvergoeding	Kinderen van 4 t/m 17 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum	Per jaar maximaal €225,- per kind in het basisonderwijs en maximaal €400,- per kind in het voortgezet onderwijs
Vergoeding van het lidmaatschap van een sportvereniging en van sportattributen	Jeugdsportfonds Amsterdam	Kinderen tussen 4 - 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum of gezinnen in de schuldhulpverlening	Een jaarlijkse bijdrage van maximaal €200,- voor 4 t/m 15 jarigen en maximaal €100,- voor 16- en 17-jarigen voor een duur van maximaal 3 jaar

Bron: Amsterdamse Armoedemonitor 2011 en website Jeugdsportfonds

Naast de regelingen in tabel 4.1 zijn er ook sportaanbieders die inwoners met een Amsterdamse stadspas kortingen geven. Volgens de gemeente Amsterdam gaat het om 48 verenigingen of sportscholen die korting geven op contributie of lessen. Soms wordt ook sportkleding ter beschikking gesteld bij betaling van de contributie.

Scholierenvergoeding

De scholierenvergoeding is een algemene gemeentelijke regeling die ook gebruikt kan worden voor de deelname aan sportactiviteiten. Schoolkosten, maar ook sportkleding en het lidmaatschap van een sportvereniging kunnen worden gedeclareerd.

Ouders die volgens de gemeente (Dienst Werk en Inkomen) recht hebben op deze financiële tegemoetkoming ontvangen een aanvraagformulier voor de scholierenvergoeding. De tegemoetkoming in de kosten wordt toegekend in de vorm van een zogenaamd 'kluisje'.

Het toegekende bedrag staat gedurende een schooljaar gereserveerd. Per huishouden is er een kluisje voor alle kinderen in het gezin.

Ouders kunnen zelf bepalen of zij de contributie of schoolkosten geheel of gedeeltelijk declareren, maar er dient een betalingsbewijs bij de aanvraag te worden bijgesloten. Ouders moeten het te betalen bedrag dus eerst voorschieten.

Aanvrager(s): ouders

Controle: stadspas en betalingsbewijs

Financiering: ouders schieten betaling voor en declareren bij de gemeente

Jeugdportfonds

In tegenstelling tot de scholierenvergoeding kunnen ouders een aanvraag voor Jeugdportfonds niet zelf indienen. Een intermediair die professioneel en langdurig betrokken is bij de opvoeding, begeleiding of scholing van het kind dient de aanvraag voor een sportlidmaatschap en eventuele sportattributen in. Denk hierbij aan de leerkracht, schoolmaatschappelijk werker, de gymdocent of jeugdhulpverlener. In Amsterdam zijn er ruim 400 geregistreerde intermediairs die een aanvraag voor het Jeugdportfonds kunnen indienen.

Jeugdportfonds werkt nauw samen met deze intermediairs die een belangrijke rol spelen bij de controle en het toezicht op de regeling. Doordat de intermediairs een goede band hebben met het kind en/of het gezin zijn de intermediairs verantwoordelijk om er op toe te zien dat kinderen ook daadwerkelijk aan het sporten zijn. Twee keer per jaar brengen zij hierover verslag uit aan Jeugdportfonds Amsterdam. Tijdens de tweede verslaglegging wordt meestal gelijktijdig de aanvraag voor het nieuwe seizoen aangevraagd. Daarnaast zijn de intermediairs verantwoordelijk voor de controle of een kind in aanmerking komt voor de regeling. Jaarlijks toetst Jeugdportfonds Amsterdam samen met de gemeente een bepaald percentage van de aanvragen. Volgens Jeugdportfonds Amsterdam voldoet ongeveer 90% van de aanvragen aan de voorwaarden.

Jeugdportfonds ziet in deze werkwijze via intermediairs een aantal voordelen ten opzichte van een algemene gemeentelijke regeling. Volgens Jeugdportfonds worden via de intermediairs ook echt de kinderen bereikt die de regeling het hardst nodig hebben. Ouders van deze gezinnen weten de weg naar gemeentelijke regelingen niet altijd goed te vinden. Zeker wanneer het gezinnen op of rond het bijstandsniveau betreft. Jeugdhulpverleners en andere professionals kunnen via een sportlidmaatschap ook daadwerkelijk iets betekenen voor deze kinderen. Bovendien hebben hulpverleners op deze manier een instrument in handen wanneer het gaat om preventie of het terugdringen van overgewicht. Daarnaast kunnen gemeenten door de inzet en sturing van intermediairs de sportdeelname in een bepaalde wijk gericht stimuleren.

Met een goedgekeurde aanvraag van Jeugdportfonds kan een kind gaan sporten bij een vereniging. De sportvereniging dient binnen drie maanden na goedkeuring van een aanvraag een factuur in bij Jeugdportfonds. De bijdrage voor de contributie hoeft dus niet eerst te worden voorgeschoten door de ouders.

Echter, om in aanmerking te komen voor een vergoeding van Jeugdportfonds Amsterdam moeten ouders de scholierenvergoeding al volledig hebben benut. Ook het maximaal aan te

vragen bedrag voor jongeren van 16 en 17 jaar is lager (zie tabel 4.1). De deelname aan verenigingsport via Jeugdportfonds Amsterdam kan maximaal 3 jaar. De intermediair kan beslissen of een kind ook sportmaterialen nodig heeft om te sporten. Dat moet gelijktijdig met het lidmaatschap worden aangevraagd. De intermediair ontvangt hiervoor een bon die bij een geselecteerd aantal winkels kan worden ingeleverd.

Aanvrager(s): intermediair

Controle: stadspas en toezicht op deelname via intermediair

Financiering: met een goedgekeurde aanvraag kan de sportvereniging een declaratie indienen bij Jeugdportfonds. Daarnaast kunnen kinderen een voucher ontvangen waarmee ze bij een aantal samenwerkende sportwinkels materiaal kunnen verkrijgen.

4.2 Omvang van de doelgroep

Zoals in de vorige paragraaf naar voren kwam richt het beleid van de gemeente Amsterdam zich op kinderen in gezinnen met een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum. Dit betreft zo'n 17% van alle huishoudens in Amsterdam. In totaal wonen er 35.879 kinderen tot 18 jaar in deze huishoudens, zie tabel 4.2.

Tabel 4.2 Overzicht aantallen in 2011 behorend tot doelgroep in Amsterdam

Doelgroep	Aantal	Percentage
Huishouden tot 110% WSM	72.261	17%
Totaal huishoudens	434.550	100%
Kinderen tot 18 jaar in gezinnen tot 110% WSM	35.879	25%
Totaal kinderen tot 18 jaar	143.769	100%

Bron: Amsterdamse Armoedemonitor 2011 (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

4.3 Bereik en achtergrond

Zoals beschreven beschikt Amsterdam over twee regelingen die inspelen op het bevorderen van sportdeelname onder kinderen uit arme gezinnen, zie tabel 4.1. De scholierenvergoeding is een brede algemene gemeentelijke regeling die (een deel van) de kosten voor deelname aan school sport of cultuur vergoedt. Daarnaast bestaat het Jeugdportfonds dat specifiek de deelname aan sport stimuleert.

Scholierenvergoeding

De scholierenvergoeding is er voor meer dan alleen de deelname aan sport. Daarom is bij de gemeente Amsterdam een overzicht van de declaraties opgevraagd. In totaal zijn er in 2012 via de scholierenvergoeding 20.806 declaraties ingediend. Daarvan zijn 6.185 declaraties ten behoeve van sport ingediend (30%).

Voor de vergelijking met Den Haag en Jeugdportfonds hebben we de declaraties onderverdeeld in lidmaatschappen van een sportvereniging (contributie), sportattributen, zwemmen en overige

sport. De meerderheid (58%) van de sportdeclaraties is ten behoeve van sportattributen (materiaal, kleding en schoenen), zie tabel 4.3.

Tabel 4.3 Overzicht declaraties voor sport via de scholierenvergoeding in 2012 (aantallen en procenten)

	Aantal	%
Lidmaatschap sportvereniging	1139	18%
Sportattributen	3589	58%
Zwemmen/zwemles	1025	17%
Overig sport	432	7%
Totaal declaraties sport	6185	100%

Bron: Gemeente Amsterdam, Dienst Werk en Inkomen (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

Het aantal declaraties is niet gekoppeld aan afzonderlijke kinderen. Ouders kunnen tot een bepaald maximum bedrag declaraties indienen. Het is dan ook niet zinvol om op basis van het totaal aantal declaraties het bereik te berekenen. Wanneer we er van uitgaan dat ouders één sportlidmaatschap per kind declareren, komt het aantal declaraties voor sportlidmaatschappen waarschijnlijk redelijk overeen met het aantal kinderen dat via de scholierenvergoeding een sportlidmaatschap bij een sportvereniging heeft gedeclareerd. Op basis van deze aanname, is het bereik van de scholierenvergoeding voor de deelname aan verenigingssport 3%.

Volgens de Amsterdamse Armoedemonitor 2011 is het bereik van de scholierenvergoeding in huishoudens met een inkomen tot 110% van het WSM met kinderen van 4 tot 18 jaar 71% (Heijnen et al., 2012). Zoals eerder vermeld, is de scholierenvergoeding veel breder inzetbaar. Het aantal declaraties voor sport (6.185) is 30% van het totaal aantal declaraties via de scholierenvergoeding. De gemeente Amsterdam heeft geen gegevens beschikbaar gesteld over de achtergrond (geslacht, etniciteit) van de kinderen die via de scholierenvergoeding een declaratie hebben ingediend. Uit de Amsterdamse Armoedemonitor is af te leiden dat het aandeel minimahuishoudens dat van de regeling gebruik maakt onder Turkse en Marokkaanse Amsterdammers het hoogst is (Heijnen et al., 2012).

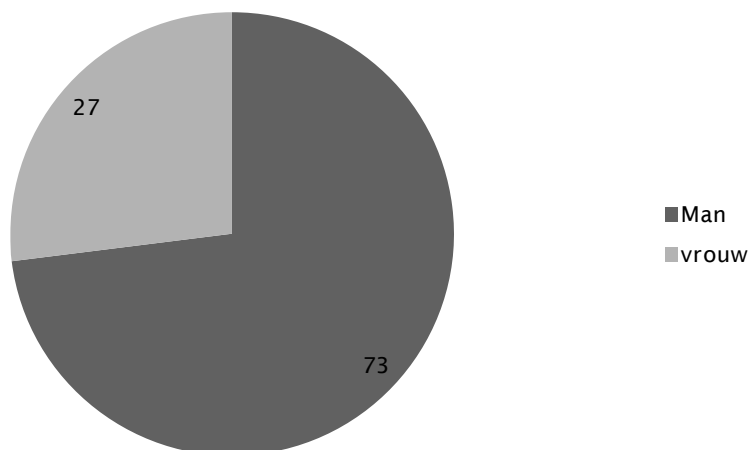
Jeugdsportfonds Amsterdam

Een intermediair kan bij het Jeugdsportfonds een aanvraag indienen voor een sportlidmaatschap en eventueel benodigd sportmateriaal. In 2012 zijn er via Jeugdsportfonds Amsterdam 1.618 aanvragen voor een sportlidmaatschap vergoed. Dat is een bereik van 5% ten opzichte van de totale doelgroep jongeren tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM.

In 2011 heeft Jeugdsportfonds Amsterdam halverwege het jaar een subsidiestop moeten invoeren, omdat het budget volledig was verbruikt. In 2009 en 2010 was meer geld beschikbaar gesteld door de gemeente waardoor meer aanvragen vergoed konden worden. Na een succesvol jaar in 2010 (ruim 3.000 sportlidmaatschappen) konden in 2011 nog maar 1.500 sportlidmaatschappen worden vergoed. Hierdoor werd een groot deel van de kinderen gedwongen te stoppen met sporten. De gemeente Amsterdam heeft het Jeugdsportfonds voor de jaren 2013 en 2014 extra financiering van €500.000,- toegezegd in het kader van het terugdringen van overgewicht onder kinderen en jongeren.

Voor kinderen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar worden naar verhouding de meeste aanvragen bij het Jeugdsportfonds Amsterdam gedaan, zie figuur b2.2 in de bijlage. Opvallend is dat bijna drie op de vier aanvragen voor jongens worden gedaan, zie figuur 4.1.

Figuur 4.1 Aantal verstrekkingen van Jeugdsportfonds Amsterdam in 2012 verdeeld tussen jongens en meisjes (procenten)

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

De meest populaire sporten onder jongens zijn voetbal (59%) en vecht- en krachtsport (29%) (boksen en kickboksen). Naar verhouding kiezen meisjes vaker (42%) voor een vecht- en krachtsport dan jongens. Daarnaast wordt door meisjes ook veel voor gymnastiek/turnen (20%) gekozen (tabel 4.4).

Tabel 4.4 Overzicht van de meest vergoede sporten door Jeugdsportfonds Amsterdam naar jongens en meisjes in 2012 (aantallen en procenten)

	Jongens		Meisjes		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Voetbal	701	59	47	11	748	46
Vecht- en krachtsport	349	29	182	42	531	33
Gymnastiek/turnen	17	1	85	20	102	6
Paardrijden	3	0	33	8	36	2
Basketbal	25	2	10	2	35	2
Tennis	13	1	20	5	33	2

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

4.4 Financiën en gemiddelde kosten per kind

Deze paragraaf beschrijft de totale besteding en de gemiddelde kosten per kind voor deelname aan sport bij een sportvereniging in Amsterdam. De declaraties voor sport via de scholierenvergoeding en het aantal verstrekkingen voor sportlidmaatschappen via het Jeugdsportfonds Amsterdam worden afzonderlijk beschreven.

Volgens de Amsterdamse Armoedemonitor 2011 zijn de gemiddelde bestedingen van de scholierenvergoeding € 302,- per kind per jaar (Heijnen et al., 2012). Dit is een gemiddeld bedrag waarbij declaraties voor de verschillende doeleinden van de scholierenvergoeding zijn samengenomen. Tabel 4.5 geeft een overzicht van de verschillende uitgaven voor sport en de

gemiddelde kosten per declaratie vanuit de scholierenvergoeding. De totale kosten in 2012 voor vergoedingen van sportdeclaraties zijn € 411.387,-. De gemiddelde uitgaven per declaratie bedragen € 67,-. Zoals eerder vermeld kunnen de declaraties niet worden teruggevoerd tot afzonderlijke kinderen.

Tabel 4.5 Overzicht van uitgaven en de gemiddelde kosten (in €) voor sport in 2012 vanuit de scholierenvergoeding in Amsterdam

	2012
Aantal declaraties lidmaatschap sport	1.139
Totaal bedrag lidmaatschap sport	€ 130.124,-
Gemiddeld bedrag per declaratie lidmaatschap sport	€ 114,-
Aantal declaraties sportattributen	3.589
Totaal bedrag sportattributen	€ 168.057,-
Gemiddeld bedrag per declaratie sportattributen	€ 47,-
Aantal declaraties zwemmen/zwemles	1.025
Totaal bedrag zwemmen/zwemles	€ 87.121,-
Gemiddeld bedrag per declaratie zwemmen*	€ 85,-
Aantal declaraties sport overig	432
Totaal bedrag sport overig	€ 26.084,-
Gemiddeld bedrag per declaratie overig	€ 60,-
Totaal aantal declaraties sport	6185
Totaal bedrag sport	€ 411.387,-
Gemiddeld bedrag per declaratie sport	€ 67,-

Bron: Gemeente Amsterdam, Dienst Werk en Inkomen (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

Het totale bedrag aan declaraties voor sportlidmaatschappen en sportattributen is € 298.181,-. Ervan uitgaande dat ouders één sportlidmaatschap per kind declareren, komt het aantal declaraties voor sportlidmaatschappen waarschijnlijk overeen met het aantal kinderen. Het gemiddelde gedeclareerde bedrag voor een sportlidmaatschap bedraagt € 114,-. Wanneer ouders daarnaast nog een declaratie indienen voor sportattributen komen we op een geschatte vergoeding van € 161,- per kind voor deelname aan verenigingssport¹⁰ via de scholierenvergoeding.

De totale kosten van het Jeugdsportfonds Amsterdam voor vergoedingen van sportlidmaatschappen en sportmaterialen zijn € 296.898,-. Gemiddeld wordt er een bedrag van € 172,- uitgegeven exclusief sportmateriaal en € 184,- per kind voor contributie en materiaal, zie tabel 4.6. Dit zijn gemiddelde kosten exclusief de lasten voor beheer en administratie en fondsenwerving.

¹⁰ De gemiddelde kosten van een declaratie voor sportattributen zijn € 47,-.

Tabel 4. 6 Overzicht van de gemiddelde kosten voor vergoedingen van een sportlidmaatschap en sportmateriaal via Jeugdsportfonds Amsterdam in 2012

	2012
Aantal vergoedingen sportlidmaatschap	1.618
Totaal bedrag aan sportlidmaatschap	€ 277.814,-
Gemiddeld bedrag per kind aan sportlidmaatschap	€ 172,-
Aantal vergoedingen materiaal	-
Totaal bedrag aan materiaal	€ 19.084,-
Gemiddeld bedrag per kind aan materiaal	-
Totaal vergoedingen sport	1.618
Totaal bedrag sport	€ 296.898,-
Gemiddeld bedrag per kind sport	€ 184,-

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

De totaal geschatte uitgaven in Amsterdam via de gemeentelijke scholierenvergoeding en Jeugdsportfonds Amsterdam om kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een laag inkomen aan verenigingssport te laten deelnemen zijn € 595.079,-. Dat bedrag is de som van de kosten voor sportlidmaatschappen en sportattributen via de scholierenvergoeding en de totale kosten van het Jeugdsportfonds Amsterdam.

Financiën

Het werk van Jeugdsportfonds Amsterdam wordt grotendeels gefinancierd met een subsidie van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) van de Gemeente Amsterdam, in het kader van het armoedebeleid. Het is de bedoeling om een toenemend aandeel van de uitgaven te financieren middels sponsorinkomsten afkomstig van bedrijven en verenigingen. Een voorbeeld daarvan is de oprichting van een netwerk vriendenclubs in Amsterdam waarin ook voetbalclub Ajax en hockeyvereniging Amsterdam participeren. Zij leveren niet direct inkomsten, maar stellen hun netwerk en vaak ook vrijwilligers ter beschikking aan Jeugdsportfonds Amsterdam.

Op basis van de gegevens uit tabel 4.7 is af te leiden dat in 2011 22% van de baten wordt opgebracht uit eigen fondsen, gezamenlijke acties en vanuit Jeugdsportfonds Nederland. De rest (78%) wordt bijgedragen door de gemeente Amsterdam. Amsterdam besteedt 74% van de lasten aan het bereiken van haar doelstellingen. 26% van de totale lasten zijn kosten voor beheer en administratie (huisvesting, kantoor en personeel).

Tabel 4.7 Samenvoegingen staat van Baten en Lasten over 2011 van Jeugdsportfonds Amsterdam

Baten	Bedrag
Baten uit eigen fondsenwerving	€16.513,-
Ontvangen van Jeugdsportfonds Nederland	€50.000,-
Baten uit gezamenlijk acties	€ 6.081,-
Baten uit acties van derden	€ 0,-
Subsidies van overheden	€ 262.850,-
Baten uit beleggingen	€ 491,-
Som der baten	€ 335.935,-
Lasten	
Besteed aan doelstellingen	€ 220.210,-
kosten werving baten	€ 0,-
Algemene kosten beheer en administratie	€ 78.063,-
Som der lasten	€ 298.273,-
Resultaat	€ 37.662,-

Bron: Jeugdsportfonds

Jeugdsportfonds Amsterdam heeft een persoon in dienst voor 0,6 fte. Een belangrijke deel van het werk wordt gedaan door vrijwilligers. Zo heeft Jeugdsportfonds Amsterdam geen kosten voor werving van fondsen en/of sponsors. Er zijn regelmatig speciale acties van de sportverenigingen in het vriendennetwerk, maar ook de bestuursleden van Jeugdsportfonds Amsterdam zetten zich in voor de werving van fondsen en middelen. Volgens Jeugdsportfonds Amsterdam hebben zij wel baat bij de bekendheid die Jeugdsportfonds Nederland heeft verworven.

Wanneer we de totale lasten in 2011 delen door het aantal verstrekte sportlidmaatschappen door Jeugdsportfonds Amsterdam kunnen we de gemiddelde kosten voor een sportlidmaatschap inclusief beheer en administratie berekenen. In 2011 werden door Jeugdsportfonds Amsterdam 1.340 sportlidmaatschappen verstrekt.¹¹ De gemiddelde kosten per kind zijn dan € 223,-.

¹¹ Aantal verkregen van Jeugdsportfonds Amsterdam

Jeugdsportfonds Nederland

De landelijke organisatie Jeugdsportfonds Nederland had in 2011 zes mensen in dienst voor in totaal 5 fte (Jeugdsportfonds Nederland, 2012). In 2011 werd 71% van de lasten besteed aan doelstellingen. Het overige deel was ten behoeve van kosten voor beheer en administratie en voor de werving van baten, zie voor meer informatie tabel b2.1 in bijlage II.

Zo'n 10% van de baten werd in 2011 ontvangen van de landelijke overheid. Het Ministerie van VWS levert een financiële bijdrage van € 500.000,- over de periode 2011-2014 voor de toerusting van de organisatie om een landelijke dekking te realiseren (Jeugdsportfonds Nederland, 2012). Een financiële bijdrage van het Ministerie van Veiligheid en Justitie in het kader van het voorkomen van (jeugd)criminaliteit is in 2011 afgewezen (V&J, 2011).

In het nieuwe regeerakkoord is steun toegezegd aan het Jeugdsportfonds. Deze steun zal worden bekostigd vanuit een intensivering van het armoedebeleid. Voor de zomer van 2013 wordt bekend hoe deze extra middelen worden ingezet (VWS, 2013)

4.5 Tot slot

In deze paragraaf worden de belangrijkste aspecten uit dit hoofdstuk per deelvraag weergegeven.

Deelvraag 1

- Kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum kunnen in Amsterdam gebruik maken van verschillende regelingen om maatschappelijk mee te doen.
- Er zijn 35.879 kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM. Dat is 24% van het totaal aantal kinderen in Amsterdam.

Deelvraag 2

- Ouders van 'arme' kinderen kunnen zelf een beroep doen op de scholierenvergoeding. Een aanvraag voor het Jeugdsportfonds verloopt via een intermediair (leerkracht, maatschappelijk werker).
- Doordat ouders declaraties indienen om van de scholierenvergoeding gebruik te kunnen maken is er enig toezicht op de bestedingen.
- De intermediair die een aanvraag bij het Jeugdsportfonds indient ziet erop toe dat het kind ook daadwerkelijk aan het sporten is bij de sportvereniging. Ook is de intermediair verantwoordelijk voor de controle of een kind daadwerkelijk in aanmerking komt voor de regeling.
- Bedragen voor de scholierenvergoeding moeten ouders eerst zelf voorschieten. Het Jeugdsportfonds betaalt direct aan de sportvereniging waardoor ouders de contributie niet hoeven voor te schieten. Eventueel benodigd sportmateriaal wordt verstrekt via vouchers die bij een aantal samenwerkende sportwinkels te besteden zijn.

Deelvraag 3

- In 2012 zijn er 6.185 sportdeclaraties via de scholierenvergoeding ingediend waarvan 18% voor sportlidmaatschappen en 58% voor sportattributen. Het bereik van de scholierenvergoeding voor deelname aan verenigingssport hebben we op 3% geschat.
- Het Jeugd sportfonds Amsterdam heeft in 2012 1.618 sportlidmaatschappen vergoed. Het bereik van de totale doelgroep jongeren tot 18 jaar is 5%.
- Jongens maken veel vaker (73%) gebruik van de regeling dan meisjes (27%). De sporten waar veruit de meeste vergoedingen voor zijn verstrekt, zijn voetbal en kracht- en vechtsport.

Deelvraag 4

- Het totaal uitgegeven bedrag via de scholierenvergoeding aan declaraties voor contributie en sportattributen is €298.181,- De gemiddelde uitgave per kind voor een lidmaatschap van een verenigingssport via de scholierenvergoeding is €114,-. De gemiddelde kosten per kind voor deelname aan verenigingssport (lidmaatschap inclusief sportattributen) hebben we geschat op €161,-.
- Jeugd sportfonds Amsterdam heeft in 2012 in totaal €296.898,- aan lidmaatschappen en sportmaterialen uitgegeven. Gemiddeld besteedt Jeugd sportfonds een bedrag van €184,- per kind aan lidmaatschap en materiaal. Dit zijn kosten exclusief beheer en administratie.
- De gemiddelde kosten per kind voor sportlidmaatschap en materiaal via Jeugd sportfonds Amsterdam in 2011 inclusief kosten voor beheer, administratie en fondsenwerving zijn € 223,-.
- De totale geschatte uitgaven in Amsterdam voor deelname van ‘arme’ kinderen aan verenigingssport zijn €595.079,-.
- Jeugd sportfonds Amsterdam besteedt 74% van de totale lasten aan het bereiken van haar doelstelling. De kosten voor beheer en administratie zijn 26% van de totale lasten.
- 22% van de baten wordt zelf opgebracht de rest is afkomstig van de gemeente Amsterdam (78%).

5. Sportstimulering van 'arme' kinderen in Rotterdam

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de gemeente Rotterdam om kinderen uit 'arme' gezinnen aan (verenigings)sport te laten deelnemen. We beschrijven in paragraaf 5.1 welke regelingen er zijn en voor welke inkomensgroep deze maatregelen gelden. Vervolgens gaan we in op de toeleiding en controle ten aanzien van de regeling(en). In paragraaf 5.2 bekijken we de omvang van de doelgroep en het bereik in Rotterdam. Tot slot worden in paragraaf 5.3 de kosten en gemiddelde kosten per kind berekend. Het hoofdstuk sluit af met een opsomming van de belangrijkste bevindingen per deelvraag gericht op de deelname aan verenigingssport.

5.1 Beleid en werkwijze

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de regelingen van de gemeente Rotterdam om de sportdeelname van kinderen uit gezinnen met een laag inkomen te stimuleren. Het beleid van de gemeente Rotterdam is gericht op kinderen tot 18 jaar uit huishoudens met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum. De regelingen die in deze vergelijking worden meegenomen zijn Jeugdsportfonds Rotterdam en Stichting Leergeld Rotterdam.

Tabel 5. 1 Overzicht regelingen, doelgroep en vergoeding van de gemeente Rotterdam

Regeling	Via	Doelgroep kinderen	Vergoeding
Vergoeding van het lidmaatschap van een sportvereniging	Jeugdsportfonds	Kinderen tussen 4 – 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum of gezinnen in de schuldhulpverlening	Een vergoeding van maximaal € 225,- per jaar
Vergoeding van lidmaatschappen van een sportvereniging en/of sportattributen	Stichting Leergeld Rotterdam	Kinderen van 4 t/m 17 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum	Een vergoeding van maximaal € 225,- per jaar

Bron: Jeugdsportfonds Rotterdam en Stichting Leergeld Rotterdam.

Naast bovenstaande regelingen kunnen ouders met kinderen in de leeftijd van 4 t/m 17 jaar met een inkomen tot 120% van het WSM een aanvraag indienen voor een tegemoetkoming in kosten. Huishoudens met een bijstandsuitkering ontvangen deze jaarlijkse toelage automatisch. De bedragen zijn € 125,- per kind van 4 tot en met 11 jaar en € 175,- per kind van 12 tot en met 17 jaar. Deze regeling is bedoeld zodat ouders hiervan een schoolreisje of de deelname aan een sportclub kunnen betalen. In 2008 werden in totaal 17.936 toeslagen voor kinderen verstrekt. Dat brengt de gemiddelde toeslag op € 253,- per kind (Moor et al., 2010).

Jeugdsportfonds Rotterdam

Het Jeugdsportfonds is een landelijke organisatie met verschillende lokale afdelingen. De werkwijze van het Jeugdsportfonds is in iedere gemeente in grote lijnen vergelijkbaar.¹²

Wel kunnen er kleine verschillen zijn in de voorwaarden die aan een vergoeding worden gesteld. In Amsterdam kan het lidmaatschap en eventueel benodigd materiaal worden vergoed. In Rotterdam is afgesproken om geen sportmateriaal te vergoeden.¹³

In Rotterdam is de maximale vergoeding van het Jeugdsportfonds € 225,-. Lokale afdelingen kunnen de hoogte van het maximaal te vergoeden bedrag zelf bepalen. De vergoeding is vaak afhankelijk van de hoogte van de contributie binnen de gemeente. Die kunnen volgens het Jeugdsportfonds verschillen, omdat gemeenten via verschillende wegen hun sportverenigingen meer of minder subsidiëren.

In Rotterdam heeft de regeling van het Jeugdsportfonds betrekking op alle kinderen tot 18 jaar in gezinnen met een inkomen tot 120% van het WSM. Amsterdam heeft een striktere doelgroep waarbij alleen kinderen in gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM in aanmerking komen voor een vergoeding.

Aanvrager(s): intermediair

Controle: stadspas en toezicht op deelname via intermediair

Financiering: met een goedgekeurde aanvraag kan de sportvereniging een declaratie indienen bij de sportvereniging.

Stichting Leergeld Rotterdam

Stichting Leergeld Rotterdam dient als intermediair aanvragen in voor de vergoeding van sportlidmaatschappen via Jeugdsportfonds Rotterdam.

Jeugdsportfonds Rotterdam vergoedt alleen aan sportverenigingen die staan ingeschreven bij de Kamer Van Koophandel. Stichting Leergeld is van mening dat er nog meer goede sportclubs zijn waar kinderen lid van kunnen worden, bijvoorbeeld een wijkcentrum met een aanbod van vechtsport(en). Wanneer Jeugdsportfonds Rotterdam een aanvraag niet goedkeurt, worden lidmaatschappen door de Stichting Leergeld Rotterdam vergoed. Jeugdsportfonds Rotterdam vergoedt geen sportmaterialen. Het verschil tussen de contributie en het maximaal te besteden bedrag (€ 225,-) kan ingezet worden voor de aanschaf van sportmaterialen. Dit bedrag moeten ouders eerst zelf voorschieten.

Aanvrager(s): ouders

Controle: kopie van de meest recente inkomensspecificatie

Financiering: lidmaatschappen worden aan de vereniging betaald. Sportmaterialen moeten ouders voorschieten.

¹² Voor meer uitleg over de aanpak van het Jeugdsportfonds zie <http://www.jeugdsportfonds.nl/index.jsp?id=4401>

¹³ Jeugdsportfonds Utrecht vergoedt alleen kosten voor sportmateriaal. Via de Utrechtse stadspas kunnen 'arme' kinderen lid worden van een sportvereniging.

5.2 Omvang van de doelgroep

De regelingen van de gemeente Rotterdam om de sportdeelname van kinderen te stimuleren zijn gericht op huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM. In 2006 waren dat 64.179 huishoudens. Dat is 25% van de totale huishoudpopulatie in Rotterdam (Moor et al., 2010)¹⁴.

Tabel 5.2 Overzicht aantal huishoudens en kinderen in 2006 behorend tot doelgroep in Rotterdam

Doelgroep	Aantal	Percentage
Huishouden tot 120% WSM in 2006	64.179	25%
Totaal huishoudens in 2006	258.868	100%
Kinderen tot 18 jaar in gezinnen tot 120% WSM in 2006	38.542	25%
Totaal kinderen tot 18 jaar in gezinnen tot 120% WSM in 2006	154.574	100%

Bron: Monitor lage inkomens Rotterdam (Moors., et. al 2010).

Volgens cijfers van het CBS uit 2010 is het aantal huishoudens in Rotterdam met een inkomen tot 120% van het WSM toegenomen tot 68.700. Het totaal aantal huishoudens is eveneens gestegen waardoor het aandeel huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM gelijk is gebleven (CBS Statline).

5.3 Bereik en achtergrond

Zoals beschreven beschikt Rotterdam over twee regelingen die specifiek als doel hebben om sportdeelname onder kinderen uit gezinnen met een laag inkomen te bevorderen, zie tabel 5.1. Jeugdsportfonds vergoedt het lidmaatschap van een sportvereniging. Daarnaast stimuleert Stichting Leergeld Rotterdam eveneens de deelname aan verenigingssport en maakt daarbij gebruik van de mogelijkheden van Jeugdsportfonds Rotterdam. Zij mogen als intermediair een aanvraag voor een kind indienen.

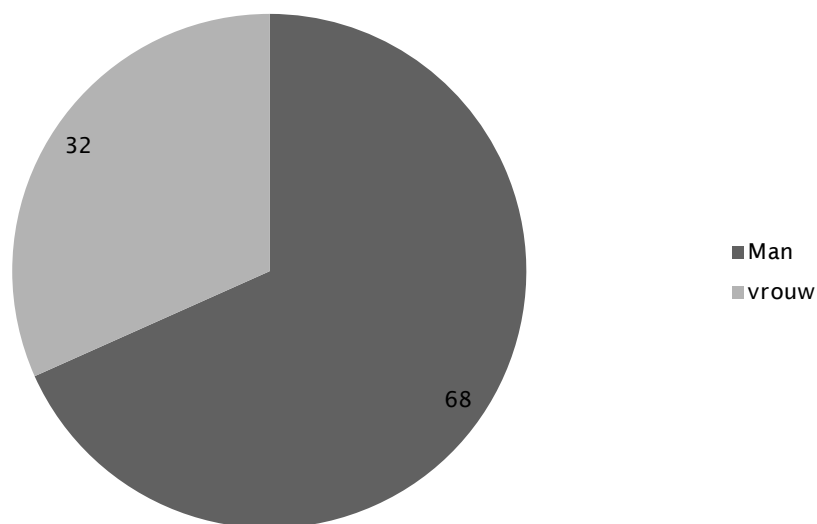
Jeugdsportfonds Rotterdam

In 2012 zijn er via het Jeugdsportfonds Rotterdam 2.514 aanvragen voor een sportlidmaatschap toegekend. Dat is een bereik van ongeveer 7% van de totale doelgroep jongeren in gezinnen met een inkomen tot 120% van het WSM in Rotterdam.

Voor kinderen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar worden naar verhouding de meeste aanvragen bij Jeugdsportfonds Rotterdam gedaan, zie figuur b2.3 in bijlage II. Opvallend is dat bijna twee derde van de aanvragen voor jongens wordt gedaan, zie figuur 5.1.

¹⁴ Cijfers zijn gebaseerd op het regionaal inkomensonderzoek van het CBS (2010)

Figuur 5.1 Aantal verstrekkingen van Jeugdsportfonds Rotterdam in 2012 verdeeld tussen jongens en meisjes (procenten)

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Jeugdsportfonds Rotterdam vergoedt de meeste lidmaatschappen voor voetbal (41%) en vechten krachtsport (22%). Meer dan de helft van de aanvragen onder jongens is voor voetbal. Meisjes nemen relatief gezien ook veel deel aan gymnastiek (22%) en softbal (11%).

Tabel 5.3 Overzicht van de meest vergoede sporten door Jeugdsportfonds Rotterdam naar jongens en meisjes in 2012 (aantallen en procenten)

	Jongens		Meisjes		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Voetbal	986	57	42	5	1028	41
Vecht- en krachtsport	372	22	183	23	555	22
Gymnastiek	36	2	176	22	212	8
Honk- en softbal	85	5	89	11	174	7
Zwemsport	64	4	58	7	122	5

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Aanvragen voor zwemles worden sinds medio 2012 niet meer vergoed. In totaal werden nog 54 aanvragen voor zwemles goedgekeurd. Aanvragen voor dans worden doorverwezen naar het Jeugd cultuurfonds Rotterdam, in 2012 werden nog 81 aanvragen vergoed.

Stichting Leergeld Rotterdam

Stichting Leergeld Rotterdam diende in 2012 als intermediair 510 aanvragen voor sportlidmaatschappen in bij Jeugdsportfonds Rotterdam. Daarnaast vergoedde Stichting

Leergeld Rotterdam nog eens 954 aanvragen voor deelname aan sportactiviteiten, waaronder zwemlessen en verschillende lidmaatschappen voor vechtsportverenigingen.¹⁵

5.4 Financiën en gemiddelde kosten per kind

Deze paragraaf beschrijft de totale besteding en de gemiddelde kosten per kind voor deelname aan verenigingssport in Rotterdam.

Zoals eerder vermeld, vergoedt Jeugdsport Rotterdam alleen de contributie voor de sportvereniging. De totale uitgaven van Jeugdsportfonds Rotterdam aan sportlidmaatschappen zijn € 382.020,-. De gemiddelde kosten per kind zijn € 152,-, zie tabel 5.4.

Tabel 5.4 Overzicht van de gemiddelde kosten voor vergoedingen van een sportlidmaatschap en sportmateriaal via Jeugdsportfonds Rotterdam in 2012

	2012
Aantal vergoedingen sportlidmaatschap	2.514
Totaal bedrag aan sportlidmaatschap	€ 382.020,-
Gemiddeld bedrag per kind aan sportlidmaatschap	€ 152,-

Bron: Jeugdsportfonds (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Naast de doorverwijzingen naar Jeugdsportfonds Rotterdam vergoedde de Stichting Leergeld Rotterdam de lidmaatschappen en/of materialen voor 954 kinderen voor een totaal bedrag van € 138.000,-. Dat is een gemiddeld bedrag van € 145 euro per kind.

Tabel 5.5 Overzicht van de gemiddelde kosten voor vergoedingen van een sportlidmaatschap en sportmateriaal via Stichting Leergeld Rotterdam in 2012

	2012
Aantal vergoedingen sportlidmaatschap en materiaal	954
Totaal bedrag aan sportlidmaatschap en materiaal	€ 138.000
Gemiddeld bedrag per kind aan sportlidmaatschap en materiaal	€ 145,-

Bron: Stichting Leergeld Rotterdam (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

De totaal geschatte uitgaven in Rotterdam via het lokale Jeugdsportfonds en Stichting Leergeld Rotterdam om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen aan verenigingssport te laten deelnemen zijn € 520.360,-. Dit bedrag is gelijk aan de som van de uitgaven van Jeugdsportfonds Rotterdam en Stichting Leergeld Rotterdam en betreft hoofdzakelijk de vergoeding van sportlidmaatschappen.

¹⁵ Bron: Stichting Leergeld Rotterdam

Financiën

Op basis van de gegevens uit tabel 5.6 is af te leiden dat in 2011 ruim een derde (37%) van de baten van Jeugdsportfonds Rotterdam wordt opgebracht uit eigen fondsen, gezamenlijke acties en vanuit Jeugdsportfonds Nederland. Ongeveer twee derde wordt door de gemeente Rotterdam bijgedragen (63%).

Jeugdsportfonds Rotterdam besteedt 88% van de lasten aan het bereiken van haar doelstellingen. Van iedere € 100,- wordt dan ook bijna € 90,- uitgegeven aan de sportlidmaatschappen van kinderen. De kosten voor beheer en administratie (huisvesting, kantoor en personeel) zijn 12% van de totale lasten.

Tabel 5.6 Samenvoegingen staat van Baten en Lasten over 2011 van Jeugdsportfonds Rotterdam

Baten	Bedrag
Baten uit eigen fondsenwerving	€ 137.800,-
Ontvangen van Jeugdsportfonds Nederland	€ 40.747,-
Baten uit gezamenlijke acties	€ 0,-
Baten uit acties van derden	€ 0,-
Subsidies van overheden	€ 300.000,-
Baten uit beleggingen	€ 0,-
Som der baten	€ 478.547,-
Lasten	
Besteed aan doelstellingen	€ 425.721,-
kosten werving baten	€ 0,-
Algemene kosten beheer en administratie	€ 59.380,-
Som der lasten	€ 485.101,-
Resultaat	€ -6.554,-

Bron: Jeugdsportfonds

Er zijn geen uitgebreide financiële gegevens van Stichting Leergeld Rotterdam beschikbaar. Naar eigen zeggen wordt ongeveer een derde van de middelen verkregen uit fondsen of sponsoringen. De gemeente Rotterdam draagt bij voor €150.000,- per jaar.

5.5 Tot slot

In deze paragraaf worden de belangrijkste aspecten uit dit hoofdstuk per deelvraag weergegeven.

Deelvraag 1

- Kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum kunnen in Rotterdam gebruik maken van verschillende regelingen om maatschappelijk mee te doen.
- Het aantal kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 120% is 38.542. Dat is 25% van het totaal aantal kinderen in Rotterdam.

Deelvraag 2

- Een aanvraag voor het Jeugdsportfonds verloopt via een intermediair (leerkracht, maatschappelijk werker). Bij Stichting Leergeld Rotterdam kunnen ouders zelf terecht.
- De intermediair die een aanvraag bij Jeugdsportfonds heeft ingediend ziet erop toe dat het kind ook daadwerkelijk aan het sporten is en is verantwoordelijk voor de controle of een kind in aanmerking komt voor de regeling. Stichting Leergeld Rotterdam vraagt om een inkomensspecificatie van de ouders om te zien of kinderen aanspraak kunnen maken op de regeling.
- Jeugdsportfonds Rotterdam en Stichting Leergeld Rotterdam betalen het sportlidmaatschap direct aan de sportvereniging waardoor ouders de contributie niet hoeven voor te schieten.

Deelvraag 3

- Jeugdsportfonds Rotterdam heeft in 2012 2.514 sportlidmaatschappen vergoed. Het bereik van de totale doelgroep jongeren tot 18 jaar is 7%. Stichting Leergeld Rotterdam hielp 954 kinderen aan een sportlidmaatschap en/of materiaal.
- Jongens maken veel vaker (62%) gebruik van de regeling van Jeugdsportfonds Rotterdam dan meisjes (38%). De sporten waar de meeste vergoedingen voor zijn verstrekt, zijn voetbal (vooral jongens), vecht- en krachtsport en gymnastiek (vooral meisjes)

Deelvraag 4

- Het totaal uitgegeven bedrag via Jeugdsportfonds Rotterdam aan declaraties voor contributie voor sportverenigingen is € 382.020,-. De gemiddelde uitgave per kind aan contributie is € 152,-.
- Stichting Leergeld Rotterdam heeft in totaal € 138.000,- aan contributie en/of materiaal besteed voor een gemiddeld bedrag van € 145,-.
- De totale geschatte uitgaven in Rotterdam voor deelname van 'arme' kinderen aan verenigingssport zijn € 520.020,-.
- Jeugdsportfonds Rotterdam besteedt 88% van de totale lasten aan het bereiken van haar doelstelling. De kosten voor beheer en administratie bedragen 12% van de totale lasten.
- Ruim een derde van de baten (37%) wordt zelf opgebracht, het resterende gedeelte is van de gemeente Rotterdam afkomstig (63%). Stichting Leergeld Rotterdam geeft aan ongeveer een derde van de inkomsten zelf te verwerven via fondsen en sponsoring.

6. Conclusie

Dit laatste hoofdstuk brengt de belangrijkste informatie per deelvraag uit de verschillende hoofdstukken samen. Hierdoor ontstaat een vergelijking tussen de gemeenten Den Haag, Amsterdam en Rotterdam in de aanpak om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen aan verenigingssport te laten deelnemen. De gemeente Den Haag werkt via een stadspas en in Amsterdam en Rotterdam wordt gewerkt middels de methode van Jeugdsportfonds. De resultaten van deze vergelijking dragen bij aan een onderbouwde afweging van de gemeente Den Haag voor een van beide methoden om het sporten door kinderen en jongeren uit arme huishouden te bevorderen. Enkele overwegingen hiervoor worden in laatste paragraaf beschreven.

6.1 Beantwoording deelvragen

Deelvraag 1: hoeveel kinderen en jongeren behoren tot de doelgroep?

De gemeente Den Haag richt zich met haar armoedebeleid op de meest ruime doelgroep in vergelijking met Amsterdam en Rotterdam. Kinderen in gezinnen met een inkomen tot 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) komen in aanmerking voor regelingen die de deelname aan sport en het lidmaatschap van een sportvereniging vergoeden. Rotterdam richt zich op kinderen in gezinnen met een inkomen tot 120% van het WSM. Amsterdam heeft de meest strikte doelgroep, namelijk kinderen in gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM, zie tabel 6.1.

Hoewel de drie steden inzetten op kinderen in gezinnen afkomstig uit verschillende inkomensgroepen is het percentage kinderen dat tot de doelgroep behoort ten opzichte van het totaal aantal kinderen in de drie steden nagenoeg gelijk. Ongeveer een op de vier kinderen komt in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam in aanmerking voor de regelingen. De drie steden richten zich met hun beleid op een kwart van de kinderen in de stad behorend tot gezinnen met de laagste inkomens.

Tabel 6.1 Vergelijking van doelgroep, aantal kinderen in de doelgroep en als percentage van het totaal aantal kinderen

	Doelgroep	Aantal kinderen in doelgroep	Percentage van totaal aantal kinderen
Den Haag	Tot 130% WSM	27.187	26%
Amsterdam	Tot 110% WSM	35.879	25%
Rotterdam	Tot 120% WSM	38.542	25%

Onderzoek van het SCP laat zien dat het niet deelnemen aan sport of cultuur onder kinderen in gezinnen met een inkomen rond het WSM veel groter is dan bij kinderen in gezinnen met een inkomen tot 120% van het WSM en hoger. Bovendien is het niet meedoen vanwege financiële redenen onder die laagste inkomensgroep ook groter (Roest, 2011). Met andere woorden de echte problemen in participatie lijken zich te bevinden in de laagste inkomensgroepen.

Op basis van gegevens van Stichting Leergeld Den Haag kunnen we afleiden dat 90% van de sportmaterialen is verstrekt aan kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM. Dit zijn 3.100 verstrekkingen onder deze doelgroep. Waarschijnlijk zijn deze kinderen ook lid

van een sportvereniging via de Ooievaarspas. Dat betekent dat in 2012 minimaal twee derde van het totaal aantal sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas verstrekt aan kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het WSM. Wanneer de Ooievaarspas voor de verstrekking van sportlidmaatschappen een zelfde bereik heeft als Stichting Leergeld wordt maximaal 90% van de sportlidmaatschappen onder deze inkomensgroep verstrekt.

Deelvraag 2: hoe vindt de werving en controle plaats?

Werving

In Den Haag kunnen ouders zelf initiatief nemen voor de aanvraag van een Ooievaarspas. In Den Haag zijn ook jeugd sportcoördinatoren, school sportcoördinatoren, buurtsportcoaches, leerkrachten en Centra voor Jeugd en Gezin goed op de hoogte van deze regeling en kunnen helpen bij de aanvraag van een Ooievaarspas voor kinderen.

Bij het Jeugd sportfonds doen intermediairs die professioneel en langdurig betrokken zijn bij de opvoeding van een kind de aanvraag. Volgens Jeugd sportfonds geef je professionals daarmee een instrument waarmee zij daadwerkelijk iets kunnen betekenen voor een kind en/of gezin. Bovendien kunnen zij goed inschatten of het deelnemen aan sport ook daadwerkelijk iets kan betekenen voor een bepaald kind.

Een ander voordeel volgens Jeugd sportfonds is dat door de inzet van intermediairs daadwerkelijk de kinderen worden bereikt die het hard nodig hebben. Waaronder kinderen in de jeugdzorg of waarvan ouders zich in schuldsanering bevinden. Stichting Leergeld Den Haag vervult een vergelijkbare functie, mede vanwege de contacten van de vrijwilligers met gezinnen in de laagste inkomensgroepen.

Controle

In Den Haag is de controle op de regelingen gekoppeld aan de Ooievaarspas. Alleen kinderen in gezinnen met een inkomen tot 130% van het WSM hebben recht op een pas. Hierdoor is er goed toezicht op of een kind in aanmerking komt voor een sportlidmaatschap en/of materiaal via Stichting Leergeld Den Haag. Ook op de scholierenvergoeding in Amsterdam is goed toezicht. Ouders die volgens de Dienst Werk en Inkomen in aanmerking komen, ontvangen hiervan automatisch bericht. Bij het Jeugd sportfonds is de intermediair verantwoordelijk voor de beslissing of een kind in aanmerking komt voor een sportlidmaatschap. Een lokaal Jeugd sportfonds kan achteraf in samenwerking met de gemeente een bepaald deel van de aanvragen controleren.

De controle op wie er recht heeft op de voorzieningen is bij de gemeentelijke regeling vrij strikt georganiseerd. Bij de maatschappelijke organisaties is er een iets grotere vrijheid in deze beslissingen. Jeugd sportfonds vertrouwt op de band die hun intermediairs hebben met een kind.

Het toezicht op de daadwerkelijke sportdeelname bij verenigingen is in Den Haag gekoppeld aan de Ooievaarspas. Sportverenigingen dienen vier keer per jaar de Ooievaarspas van een kind te scannen. Tegelijkertijd ontvangen zij daardoor per kwartaal de contributie. Jeugd sportfonds legt de verantwoordelijkheid voor het toezicht op deelname bij intermediairs. Zij rapporteren aan Jeugd sportfonds over de voortgang. Het tweede controlemoment valt vaak samen met de aanvraag van het sportlidmaatschap voor een nieuw seizoen. Ook op de bestedingen ten

behoefte van sportmaterialen is in Den Haag een goede controle. Door samenwerking tussen Stichting Leergeld Den Haag, verenigingen en leveranciers (sportwinkels) is er toezicht op het sportmateriaal dat wordt aangeschaft. De eventuele verstrekking van sportmateriaal via Jeugdsportfonds is vergelijkbaar met deze werkwijze. In Amsterdam is er bij de gemeentelijke scholierenvergoeding minder inzage in het aanschaffen van het juiste sportmateriaal, omdat ouders alleen een declaratie indienen.

De controle op de daadwerkelijke deelname aan de regeling is in Den Haag veel strikter geregeld, waarbij de Ooievaarspas een belangrijke functie vervult. Bovendien is deze controle een voorwaarde voor verenigingen om de volledige contributie te kunnen ontvangen. Bij Jeugdsportfonds ziet alleen de intermediair toe op de daadwerkelijke deelname van een kind.

Deelvraag 3: wat is het bereik?

Den Haag heeft in vergelijking met Amsterdam en Rotterdam de meeste sportlidmaatschappen verstrekt en daarmee ook het hoogste bereik onder haar doelgroep. Bijna een op de vijf kinderen in gezinnen met inkomen tot 130% van het WSM wordt in Den Haag bereikt. Ook het bereik van de Stichting Leergeld Den Haag is in vergelijking met de regelingen in Amsterdam en Rotterdam beter.

Daarbij dienen we een aantal achterliggende voorwaarden van de regelingen in ogenschouw te nemen. Ten eerste worden via de Ooievaarspas ook lidmaatschappen van sportscholen vergoed die bijvoorbeeld boksen of andere verdedigingssporten aanbieden. Dit is bij het Jeugdsportfonds niet altijd het geval. Zij richten zich hoofdzakelijk op sportdeelname bij de meer traditionele sportverenigingen. Ten tweede is er in Den Haag geen grens aan het maximaal aantal sportlidmaatschappen dat per jaar wordt vergoed. Alle kinderen behorend tot de doelgroep kunnen jaarlijks gebruik maken van de regeling. In tegenstelling tot Amsterdam en Rotterdam waar de verstrekking van sportlidmaatschappen via Jeugdsportfonds eindig is. Het Jeugdsportfonds werkt met een budget en wanneer dat verbruikt is, is de grens voor de verstrekking van sportlidmaatschappen bereikt. Jeugdsportfonds Amsterdam moest in 2011 een subsidiestop invoeren. Daarnaast ontvangen ouders met een laag inkomen in Rotterdam een jaarlijkse vaste tegemoetkoming in kosten. Het zou kunnen dat die inkomsten gebruikt worden voor het bekostigen van een sportlidmaatschap. Het is niet bekend waar die gelden precies aan worden besteed.

Tot slot zouden we het bereik van de regelingen in Amsterdam en Rotterdam kunnen samennemen. Dit is te verantwoorden, omdat de regelingen in Amsterdam en Rotterdam elkaar aanvullen ten aanzien van het totaal aantal verstrekte sportlidmaatschappen. Een aanvraag voor Jeugdsportfonds Amsterdam wordt namelijk pas gehonoreerd wanneer de scholierenvergoeding is benut. En wanneer in Rotterdam een aanvraag van Stichting Leergeld voor een sportlidmaatschap bij Jeugdsportfonds niet wordt goedgekeurd, verwerkt Stichting Leergeld Rotterdam de aanvraag zelf. Ook wanneer het bereik in Amsterdam en Rotterdam wordt samengenomen, heeft Den Haag een groter aandeel 'arme' kinderen en jongeren in haar doelgroep bereikt.

Tabel 6.2 Vergelijking van doelgroep, aantal kinderen in de doelgroep en als percentage van het totaal aantal kinderen

	Aantal verstrekkingen	Aantal kinderen in doelgroep	Bereik
Den Haag		24.707	
Sportlidmaatschap via Ooievaarspas	4.737		17%
Attributen via Stichting Leergeld Den Haag	3.298		13%
Amsterdam		35.879	
Sportlidmaatschap via Scholierenvergoeding	1.139*		3%*
Sportlidmaatschap via Jeugdsportfonds	1.618		5%
Rotterdam		38.542	
Sportlidmaatschap via Jeugdsportfonds	2.514		7%
Sportlidmaatschap en/of attributen via Stichting Leergeld Rotterdam	954		2%

*schatting

Het is opvallend dat zowel in Den Haag, Amsterdam als Rotterdam het bereik van de regelingen onder jongens veel groter is dan onder meisjes. Ruim twee derde van de sportlidmaatschappen wordt aan jongens verstrekt. Het verdient aandacht om ook de deelname van meisjes die tot de doelgroep behoren te stimuleren. Mogelijk is het bereik van meisjes voor deelname aan culturele activiteiten als dans en toneel groter, maar dat is in dit onderzoek niet onderzocht.

Deelvraag 4: hoe is de financiering geregeld en wat zijn de kosten per kind?

De totale kosten in Den Haag om kinderen uit ‘arme’ gezinnen aan verenigingssport deel te laten nemen zijn hoger dan in Amsterdam en Rotterdam. Een kleine 1 miljoen euro wordt uitgeven aan sportlidmaatschappen en sportmaterialen. Deze hogere kosten zijn niet alleen een gevolg van een groter aantal sportlidmaatschappen en sportmaterialen dat in Den Haag is verstrekt. In Den Haag wordt ook een uitgebreider pakket aan voorzieningen geboden voor kinderen uit ‘arme’ gezinnen. Dit betreft voornamelijk de verstrekking van sportmaterialen via Stichting Leergeld Den Haag.

De gemiddelde kosten voor een sportlidmaatschap via de Ooievaarspas zijn in Den Haag lager dan in Amsterdam en Rotterdam via Jeugdsportfonds, zie tabel 6.3. De gemiddelde kosten voor een sportlidmaatschap via de scholierenvergoeding in Amsterdam zijn lager, maar dat is een gemiddelde vergoeding op basis van declaraties. Ouders kunnen er ook voor kiezen om niet het volledige bedrag te declareren.

De totale uitgaven ten behoeve van sportmateriaal is hoger in Den Haag in vergelijking met Amsterdam en Rotterdam. Ook is de gemiddelde uitgave van €114,- per kind aan sportmateriaal het hoogst. Hoewel deze vergelijking niet direct mogelijk is omdat een gemiddeld bedrag in Amsterdam via het Jeugdsportfonds en de scholierenvergoeding niet te berekenen is. Via de scholierenvergoeding kan namelijk alleen een gemiddeld bedrag per declaratie worden berekend en het aantal declaraties hoeft niet met een zelfde aantal kinderen overeen te komen. En Rotterdam beschikt niet over een specifieke maatregel voor sportattributen.

De kosten en gemiddelde kosten voor sportmaterialen in Den Haag zijn hoger dan in Amsterdam en Rotterdam. Echter, Den Haag beschikt over een uitgebreider en vooral specifiek voorzieningspakket voor de aanschaf van sportmaterialen voor kinderen in 'arme' gezinnen. Waarschijnlijk kan daarmee de drempel om deel te nemen aan verenigingssport verder wordt verkleind. Bovendien is er op deze wijze een extra ondersteuning voor ouders om de bijkomende kosten voor sportdeelname te ondervangen.

Tabel 6.3 Vergelijking van kosten en gemiddelde kosten per kind voor een sportlidmaatschap en materialen

	Kosten	Gemiddeld per kind
Sportlidmaatschap via Ooievaarspas	€ 609.652,-	€ 129,-
Sportmateriaal via Stichting Leergeld Den Haag	€ 374.982,-	€ 114,-
Schatting totale kosten Den Haag	€ 984.634,-	*
Sportlidmaatschap via Scholierenvergoeding	€ 130.124,-	€ 114,-
Sportmaterialen via de scholierenvergoeding	€ 168.057,-	*
Sportlidmaatschap via Jeugdsportfonds Amsterdam	€ 277.814,-	€ 172,-
Sportmaterialen via Jeugdsportfonds Amsterdam	€ 19.084,-	*
Schatting totale kosten Amsterdam	€ 595.079,-	*
Sportlidmaatschap via Jeugdsportfonds Rotterdam	€ 382.020,-	€ 152,-
Sportlidmaatschap en/of materiaal via Stichting Leergeld Rotterdam	€ 138.000,-	€ 145,-
Schatting totale kosten Rotterdam	€ 520.020,-	*

*gemiddelden kunnen niet worden berekend

De berekende gemiddelde kosten per kind in tabel 6.3 zijn exclusief kosten voor beheer en administratie. Dit geldt zowel voor de gemiddelde kosten van Jeugdsportfonds als voor de gemeentelijke regelingen. Jeugdsportfonds geeft aan dat zij, inclusief kosten voor beheer en administratie, maximaal €225,- per kind besteden. Op basis van gegevens uit 2011 zijn voor Jeugdsportfonds Amsterdam de gemiddelde kosten per kind inclusief administratieve lasten berekend. Dit is een gemiddeld bedrag van €223,- per kind.

Een deel van het beleid in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam om 'arme' kinderen te stimuleren om aan verenigingssport te laten deelnemen verloopt via maatschappelijke organisaties. In Den Haag is dat Stichting Leergeld en in Amsterdam en Rotterdam o.a. Jeugdsportfonds. Het percentage dat Stichting Leergeld Den Haag besteedt aan het bereiken van haar doelstellingen is lager dan het Jeugdsportfonds in Amsterdam en Rotterdam, zie tabel 6.4.

Het is echter wel belangrijk om deze percentages in het perspectief van de doelstellingen van deze verschillende organisaties te plaatsen. Jeugdsportfonds is alleen gericht op de deelname aan verenigingssport van 'arme' kinderen. Stichting Leergeld Den Haag zet zich in op een breder gebied van armoedebestrijding onder kinderen. Zij verstrekken daarnaast ook fietsen en

computers.¹⁶ Het onderhoud en beheer van deze computers wordt eveneens door Stichting Leergeld Den Haag verzorgd. Daarnaast bieden zij als leerwerkbedrijf stageplaatsen aan diverse studenten. Om dit alles goed te coördineren en ook de vrijwilligers goed aan te sturen worden er extra kosten gemaakt voor beheer en administratie.

Tabel 6.4 Vergelijking besteding van financiën maatschappelijke organisaties

	Percentage lasten besteed aan doelstellingen	Percentage lasten beheer en administratie	Percentage baten zelf verworven
Den Haag			
Stichting Leergeld Den Haag	63%	37%	19%
Amsterdam			
Jeugd sportfonds Amsterdam	74%	26%	22%
Rotterdam			
Jeugd sportfonds Rotterdam	88%	12%	37%
Stichting Leergeld Rotterdam	*	*	33%

*niet bekend

Ongeveer een vijfde van het budget van Stichting Leergeld Den Haag is verworven vanuit eigen acties of fondsen en is vergelijkbaar met Jeugd sportfonds Amsterdam. Het percentage zelf verworven baten ligt voor Jeugd sportfonds en met name in Rotterdam gunstiger. Via het landelijke Jeugd sportfonds ontvangen de lokale afdelingen een bijdrage.

Jeugd sportfonds zet vanuit de landelijke organisatie in op vergroting van hun bekendheid. Ze zoeken aansluiting bij landelijke fondsen en verwerven bekendheid via commercials en bekende ambassadeurs in de sportwereld. Daarnaast werd in 2011 10% van de baten ontvangen vanuit de landelijke overheid. Ook de komende jaren lijkt Jeugd sportfonds Nederland aanspraak te maken op publieke middelen vanuit de landelijke overheid.

Kosten die we niet goed inzichtelijk hebben zijn de administratieve lasten van de gemeente voor het uitvoeren van de algemene regelingen. Dat geldt ook voor de kosten van de werkzaamheden van intermediairs voor de aanvraag en controle van een sportlidmaatschap.

¹⁶ Meer informatie over de stichting Leergeld Den Haag is te lezen in paragraaf 3.1.

6.2 Conclusies en aanbevelingen

Algemeen

- Het is niet mogelijk gebleken om goede en vergelijkbare cijfers boven tafel te krijgen van de administratieve lasten van de onderzochte regelingen. Op basis van de gesprekken en beperkte gegevens die er zijn bestaat overigens niet de indruk dat hier erg grote verschillen zijn waar te nemen
- Een behoorlijke inspanning was in Den Haag vereist om de juiste gegevens uit het systeem van de Ooievaarspas te verkrijgen.

Aanbevelingen

- Het verdient aanbeveling om na de invoering van de 'slimme' Ooievaarspas de administratie nog verder op orde te brengen, zodat informatie eenvoudiger voor beleidsdoeleinden kan worden benut.

Doelgroep en regeling

- Het percentage kinderen dat tot de doelgroep behoort ten opzichte van het totaal aantal kinderen is in de drie steden nagenoeg gelijk. Ongeveer een op de vier kinderen komt in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam in aanmerking voor de regelingen.
- Om in Den Haag het kwart armste kinderen te bereiken, is de inkomensgrens gesteld op 130% vergeleken met 120% in Rotterdam en 110% in Amsterdam.
- De laagste sportdeelname zit bij de groep tot 110% van het WSM. Minimaal twee derde van de kinderen die in Den Haag worden ondersteund met een sportlidmaatschap via de Ooievaarspas behoort tot deze groep.

Aanbevelingen

- Er zijn in dit onderzoek geen aanwijzingen gevonden om de bestaande regelingen in Den Haag op dit punt te veranderen.

Werving en controle

- Met het Jeugdportfonds hebben professionals een instrument om direct iets te kunnen betekenen voor een kind. Het voordeel van deze werkwijze is dat de professionals kinderen bereiken waarvan zij het vermoeden hebben dat sportdeelname daadwerkelijk van waarde is. Deze mogelijkheid bestaat in Den Haag ook, naast dat ouders een Ooievaarspas voor kinderen kunnen aanvragen.
- Den Haag heeft een vrij strikt controlesysteem via de Ooievaarspas, zowel om te zien wie in aanmerking komt voor de regeling als om te controleren of kinderen daadwerkelijk blijven deelnemen. Bij Jeugdportfonds wordt voor het toezicht vertrouwd op de expertise van intermediairs (professionals).

Aanbevelingen

- In de huidige situatie combineert Den Haag de voordelen van ouderbetrokkenheid en verantwoordelijkheid, uitmondend in aanvragen door ouders, met de mogelijkheid voor professionals om ouders te attenderen op het bestaan van de Ooievaarspas en ze te ondersteunen bij een aanvraag hiervan. Er is geen goede reden om in deze aanpak verandering te brengen.

- Het is zaak de professionals periodiek te wijzen op de instrumentwerking van de Ooievaarspas, de mogelijkheden die Stichting Leergeld Den Haag biedt en een terugkoppeling te geven van resultaten en effecten van de inzet van deze middelen om de participatie van arme kinderen te verhogen.
- Het Haagse controlesysteem werkt goed en er zijn geen goede redenen dit te veranderen.

Bereik en achtergrond doelgroep

- Den Haag heeft het grootste bereik onder haar doelgroep. Dat geldt zowel voor de gemeentelijke Ooievaarspas als voor Stichting Leergeld Den Haag. Dit komt onder meer doordat de vergoeding van sportlidmaatschappen via de Ooievaarspas een open regeling is, waardoor in potentie meer kinderen van de regeling gebruik kunnen maken. Jeugd sportfonds daarentegen werkt met een beschikbaar budget. Den Haag scoort dus beter dan de beide andere steden als het gaat om zoveel mogelijk kinderen behorend tot het armste kwart van de bevolking aan het sporten te krijgen.
- Zowel in Den Haag als in Amsterdam en Rotterdam is het bereik van de regelingen onder jongens veel groter dan onder meisjes.

Aanbevelingen

- Kijkend naar het criterium bereik scoort Den Haag beter en is er geen reden om af te stappen van de bestaande aanpak.
- Er is een aantal sporten waarbij het aandeel meisjes groter is dan jongens. Dat geldt voor vechtsporten en gymnastiek/turnen. Wellicht zijn er onderliggende factoren die aan de grotere deelname van meisjes ten grondslag liggen. Hier zou verder onderzoek naar gedaan kunnen worden, zodat wellicht ook de deelname van meisjes aan andere sporten kan worden gestimuleerd.

Financiën en gemiddelde kosten

- Den Haag heeft de hoogste totale uitgaven om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen te laten deelnemen aan verenigingssport. Maar daar staat een groter bereik tegenover en de gemeente kan daardoor meer voor deze kinderen betekenen.
- Den Haag beschikt over twee regelingen die aanvullend op elkaar werken. Het Sportlidmaatschap wordt via de Ooievaarspas vergoed en Stichting Leergeld Den Haag verstrekt benodigde sportattributen. In Amsterdam en Rotterdam bestaan de (gemeentelijke) regelingen naast elkaar en kunnen min of meer voor dezelfde doeleinden worden benut. Jeugd sportfonds Rotterdam vergoedt helemaal geen sportmaterialen.
- De gemiddelde kosten per kind voor een sportlidmaatschap via de Ooievaarspas zijn iets lager dan de gemiddelde kosten via Jeugd sportfonds. Alle berekende gemiddelde kosten zijn exclusief de administratieve lasten. Jeugd sportfonds Amsterdam had in 2011 gemiddelde kosten per kind van € 223,- inclusief kosten voor beheer en administratie. Hierbij zijn de inspanningen van intermediairs niet meegerekend.
- Het Jeugd sportfonds is een landelijke organisatie met aandacht voor promotie en fondsenwerving. Het Jeugd sportfonds heeft eveneens aansprekende ambassadeurs die

extra bekendheid genereren. Hierdoor zijn er meer mogelijkheden om aanvullende financieringen vanuit private middelen te verwerven. Daarnaast ontvangt Jeugdsportfonds Nederland zo'n 10% van haar middelen uit subsidie van de landelijke overheid. Deze middelen vloeien door naar lokale Jeugdsportfondsen.

- Op lokaal niveau zal de oprichting van een Jeugdsportfonds naast de Ooievaarspas en de Stichting Leergeld een extra speler opleveren die aanspraak zal doen op middelen bij bestaande fondsen en private partijen, hetgeen leidt tot meer 'institutionele drukte', afstemmingsvraagstukken en transactiekosten.

Aanbevelingen

- Den Haag heeft een groter bereik als het gaat om het stimuleren van 'arme' kinderen om deel te nemen aan sport, vergeleken met Amsterdam en Rotterdam, die werken met inzet van het Jeugdsportfonds. Daar staan wel hogere uitgaven voor den Haag tegenover. De oprichting van een Jeugdsportfonds zou een extra financiële bijdrage voor Den Haag kunnen opleveren vanuit de landelijke overheid (subsidie) en landelijke fondsen. Het gaat hierbij om enige tienduizenden euro's op jaarbasis. Voordat Den Haag hiertoe overgaat, zou de gemeente kunnen nagaan of zij niet ook buiten Jeugdsportfonds om, aanspraak kan maken op de extra middelen vanuit de landelijke overheid ten behoeve van de sportstimulering bij kinderen uit arme gezinnen.
- Stichting Leergeld Den Haag speelt een voorname rol in het armoedebeleid in Den Haag. Wanneer zij aan de 'buitenwereld' duidelijker kenbaar maakt wat Stichting Leergeld kan betekenen voor het behalen van de doelstellingen van het armoedebeleid, liggen er kansen meer middelen uit fondsen te werven en/of inkomsten uit sponsoring te behalen. Mogelijk kan Stichting Leergeld, net als Jeugdsportfonds Nederland aanspraak maken op extra middelen vanuit de landelijke overheid.

Slotconclusie

Het onderzoek levert geen overtuigende redenen op waarom de gemeente Den Haag zou moeten afstappen van de huidige regelingen om de sportparticipatie van kinderen in arme gezinnen beter te stimuleren. Den Haag scoort vergelijkbaar tot iets beter dan het Jeugdsportfonds op de punten werving en controle, en beter in het bereik dan de gemeenten waar wordt gewerkt met Jeugdsportfonds.

Het Jeugdsportfonds biedt iets meer mogelijkheden om landelijk geld aan te trekken voor lokale doeleinden. Dit gaat echter om een relatief bescheiden bedrag, waarvan de vraag is hoe structureel dit beschikbaar is. Voor zover het daarbij gaat om geld dat van de landelijke overheid afkomstig is, kan de gemeente Den Haag nog proberen daar rechtstreeks toegang toe te krijgen, daar met inzet van de Ooievaarspas uiteindelijk dezelfde doelstelling wordt gerealiseerd als met de inzet van Jeugdsportfonds.

Literatuur

Heijnen, M., L. Michon, N. Nottelman, C. Wenneker, L. Bicknese en J. Slot. (2012). *Amsterdamse Armoedemonitor 2011*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Bureau onderzoek en statistiek

Hof, S., A. Soede en C. Vrooman. (2012). Armoede volgens de budgetbenadering. *Armoedesignalement 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek

Hof, S., A. Soede, C. Vrooman, C. van Gaalen, A. Luten en S. Lamers. (2009). *Genoeg om van te leven. Focusgroepen in discussie over de minimale kosten van levensonderhoud*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Jehoel-Gijbers, G. (2009). *Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar de maatschappelijke participatie van arme kinderen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Jeugdsportfonds. (2012) *Jaarverslag 2011 Jeugdsportfonds. Alle kinderen moeten kunnen sporten*. Amsterdam: Jeugdsportfonds Nederland

Moor, F., I. Libregts en P. de Graaf. (2010). *Monitor Lage Inkomens Rotterdam*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam/ Rotterdamse Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS)

Nederland, T., J. Mak, M.M.J. Stavenuiter en H.R.A.M. Swinnen. (2007). *Aanpak kinderarmoede en bevordering sociale insluiting van kinderen. Onderzoek van het landelijke beleid*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Nederland, T., F. Dekker, en J. van den Toorn. (2010). *Samen voor succes in armoedebestrijding: Den Haag. Onderzoek en advies in het kader van de Nederlandse Stedenestafette 2010*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

NISB/Cultuurnetwerk. (2010). *Alle kinderen doen mee! Inspirerende manieren om sport en cultuur in te passen in gemeentelijk armoedebeleid*. Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen/Cultuurnetwerk.

Otten, F., W. Bos en B. Huynen. (2012). Kans op armoede: de lage-inkomensgrens. *Armoedesignalement 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek.

Vrooman, C., S. Hoff, F. Otten en W. Bos. (2007). *Armoedemonitor 2007*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek.

Roest, A. (2011). *Kunnen meer kinderen meedoen? Veranderingen in maatschappelijke deelname van kinderen, 2008-2010*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

SZW. (2007). *Extra middelen armoedebestrijding bij kinderen*. Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Kenmerk W&B/B&K/07/39132; 10 december 2007. Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Gemeente Den Haag. (2010). *Aan de slag! Coalitieakkoord Den Haag 2010-2014*. Den Haag: gemeente Den Haag.

VWS. (2013). *Vaststelling van de begroting Ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2013*. Brief van de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport. Kenmerk 33400 XVI 135; 14 februari 2013. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport.

V&J. (2011) Schriftelijke antwoorden van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie op vragen gesteld inde eerste termijn van de behandeling van de begroting. Kenmerk 33000 VI; 2 november 2011. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Zijlema, W., A. Hak, en W. Hauwen. (2012). *Armoedemonitor Den Haag 2012*. Groningen: KWIZ

Bijlage I Geïnterviewde en betrokken personen

Den Haag

Dhr. A. Smithuis	Stichting Leergeld Den Haag
Mevr. A. Schwab	Stichting Leergeld Den Haag
Mevr. H. van Rossum	Gemeente Den Haag
Dhr. C. Ederveen	Gemeente Den Haag

Amsterdam

Mevr. E. Landberg	Jeugdsportfonds Amsterdam
Dhr. W. Smit	Jeugdsportfonds Amsterdam
Dhr. M. Brouwer	Gemeente Amsterdam, Dienst Werk en Inkomen

Rotterdam

Mevr. C. Van Laar	Stichting Leergeld Rotterdam
-	Jeugdsportfonds Rotterdam

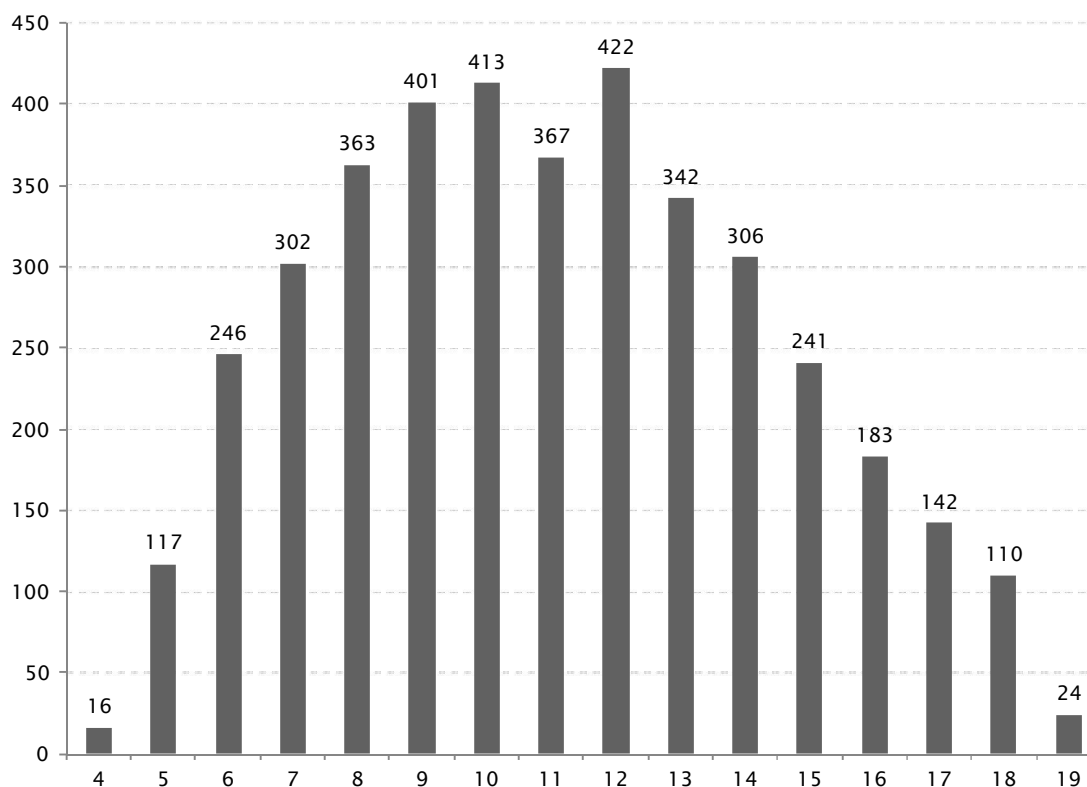
Overig

Dhr. H. Postma	Jeugdsportfonds Nederland

Bijlage II Extra tabellen en figuren

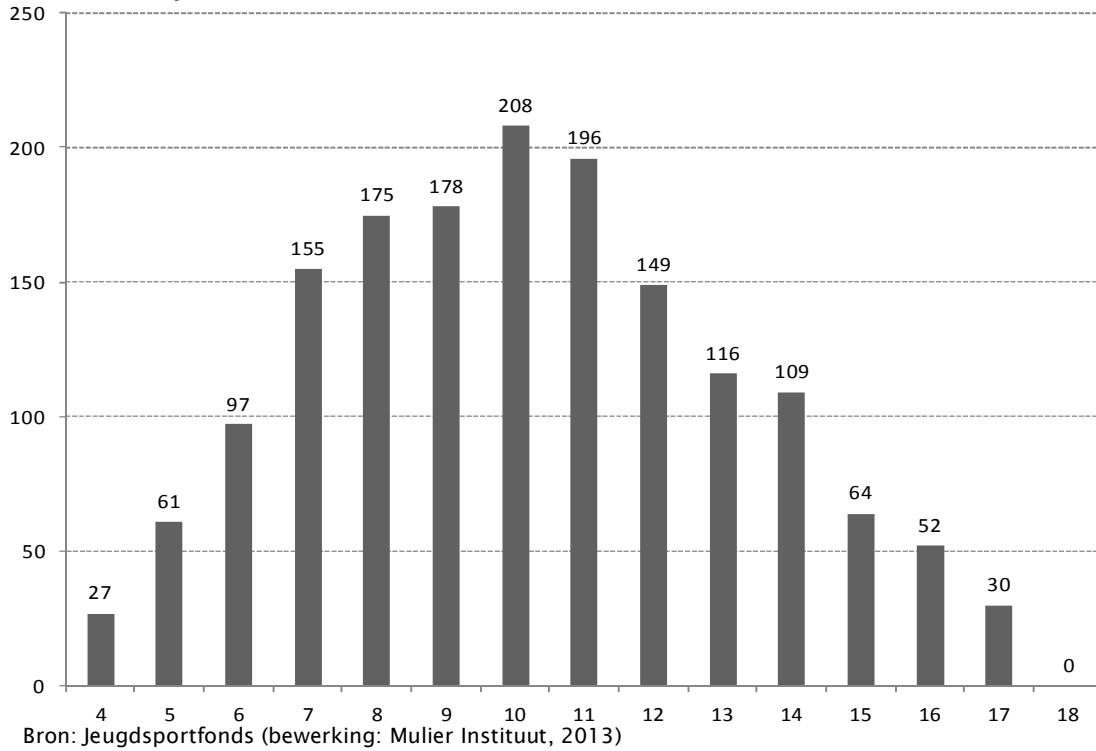
Figuur b2.1 Leeftijdsverdeling van kinderen waaraan Stichting Leergeld Den Haag materialen voor sport en cultuur heeft verstrekt (aantallen)

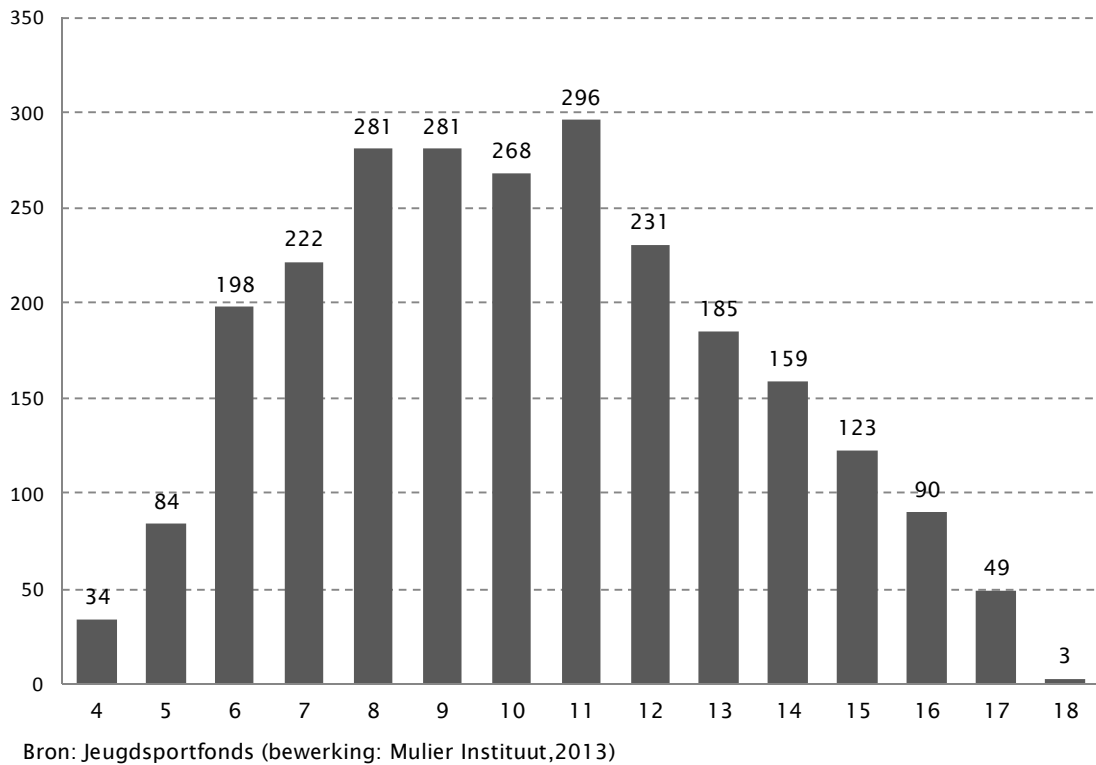
Bron: Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

*De 18 en 19 jarigen waren op het moment van aanvraag nog 17 jaar.

Figuur b2.2 Leeftijdsverdeling van kinderen waaraan Jeugdsportfonds Amsterdam een lidmaatschap heeft verstrekt (aantallen)

Figuur b2.3 Leeftijdsverdeling van kinderen waaraan Jeugdsportfonds Rotterdam lidmaatschappen voor sport heeft verstrekt (aantallen)

Tabel b2.1 Samenvoegingen staat van Baten en Lasten over 2011 van Jeugdsportfonds Nederland

Baten	Bedrag
Baten uit eigen fondsenwerving	€ 530.792,-
Baten uit gezamenlijk acties	€ 0,-
Baten uit acties van derden	€ 498.6160,-
Subsidies van landelijke overheden	€ 112.500,-
Baten uit beleggingen	€ 9.044,-
Som der baten	€ 1.150.952,-
Lasten	
Besteed aan doelstellingen	€ 709.110,-
kosten werving baten	€ 162.226,-
Algemene kosten beheer en administratie	€ 134.802,-
som der lasten	€ 1.006.138,-
Resultaat	€ 144.814
	%
Percentage lasten aan doelstellingen	71
Percentage lasten aan beheer en administratie	13
Percentage lasten werven baten	16
Percentage baten ontvangen landelijke overheden	10

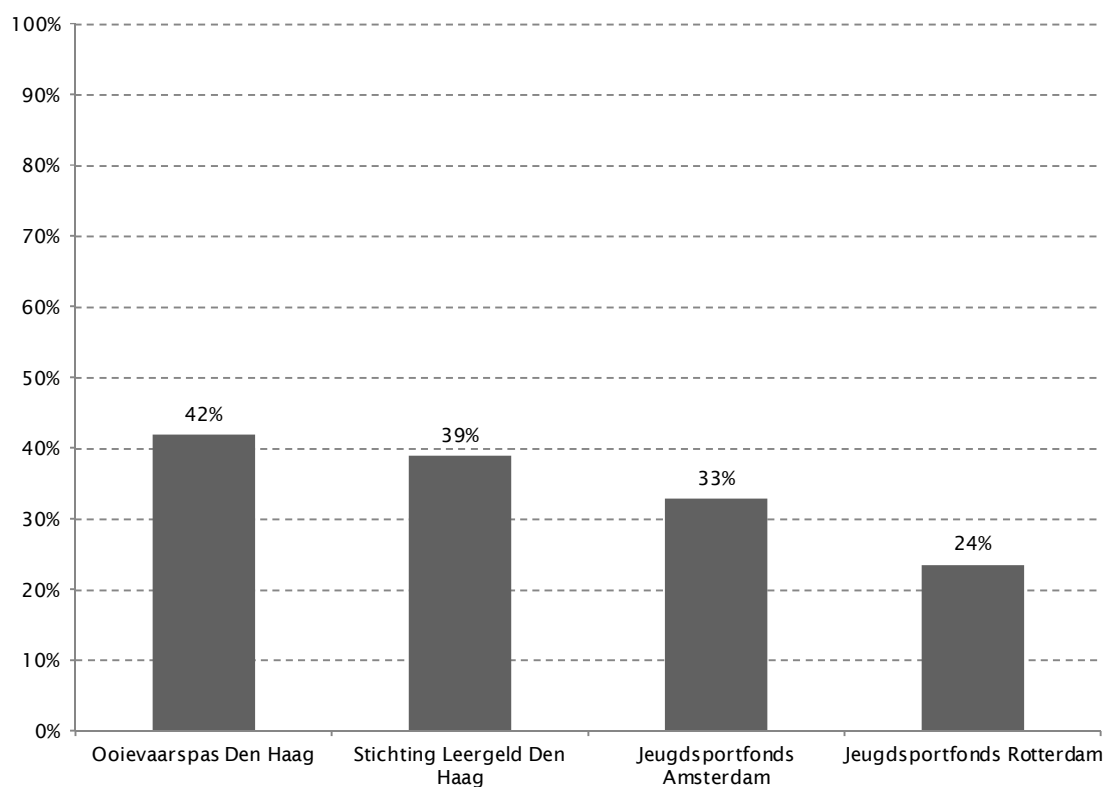
Bron: Jaarverslag Jeugdsportfonds Nederland (bewerking: Mulier Instituut, 2013).

Tabel b2.2 Overzicht verdeling van typen vecht- en krachtsporten naar regeling per gemeente (aantallen en procenten)

	Ooievaarspas Den Haag		Stichting Leergeld Den Haag		Jeugdsportfonds Amsterdam		Jeugdsportfonds Rotterdam	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Aikido	10	1			1	0	9	2
Boksen	30	2	13	1	96	18	83	14
Budo	96	5	1	0				
Fitness	63	3	35	2	1	0	39	7
Judo	211	11	98	6	119	22	118	20
Jujitsu	3	0	7	0	3	1		
Karate	25	1	13	1	32	6	55	9
Kick boksen	145	7	336	22	75	14	5	1
Kung fu	4	0						
Martial arts			31	2				
Schermen			1	0				
Taekwondo	843	42	907	58	56	11	105	18
Thai Boxing	140	7	114	7	27	5	12	2
Verdedigingssport	417	21						
Overige Vechtsporten					122	23	165	28
Totaal vecht- en krachtsport	1987	100	1556	100	532	100	591	100
Totaal aandeel vecht- en krachtsport als percentage alle sporten	4742	42	3996	39	1618	33	2514	24

Bron: Jeugdsportfonds, gemeente Den Haag en Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Figuur b2.4 Overzicht totaal aandeel vecht- en Krachtsporten als percentage van alle sporten

Bron: Jeugdportfonds, gemeente Den Haag en Stichting Leergeld Den Haag (bewerking: Mulier Instituut, 2013)

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl